

Zeldzame niet-zangvogels in België in 1998-2003

Dertigste rapport van het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité

Rare non-passerines in Belgium during 1998-2003 - 30th report of the Belgian Rarities Committee.
Non-passereaux rares en Belgique 1998-2003 - 30ème rapport du BAHC

GUNTER DE SMET, PETER ADRIAENS, MARNIX VANDEGEHUCHTE EN DE LEDEN VAN HET BAHC

Het 30e BAHC-rapport behandelt zeldzame niet-zangvogels vanaf 1998 t.e.m. 2003. In dit rapport worden negen taxa na grondig onderzoek officieel aan de Belgische avifaunistische lijst toegevoegd.

Hoogtepunten

1e en 2e Zwarte Rotgans *Branta bernicla nigricans* (2000 en 2003) in categorie A.
1e t.e.m. 6e Brilzee-eend *Melanitta perspicillata* in categorie A.
1e Grote Aalscholver *Phalacrocorax carbo carbo* (2000) in categorie A.
1e en 2e Dwergaalscholver *Phalacrocorax pygmeus* (2000 en 2003) in categorie A.
1e Stepparend *Aquila nipalensis* (1998) in categorie A.
1e Mongoolse Plevier *Charadrius mongolus* (1999) in categorie A.
1e Witstaartkievit *Vanellus leucurus* (1999) in categorie A.
1e en 2e Grote Grijze Snip *Limnodromus scolopaceus* (2001 en 2003) in categorie A.
1e Forsters Stern *Sterna forsteri* (2003) in categorie A.

2e en 3e Vorkstaartplevier *Glareola pratincola* (1998).
2e en 3e Aziatische Goudplevier *Pluvialis fulva* (2000 en 2002).
2e Reuzenzwartkopmeeuw *Larus ichthyaetus* (1999); de soort verhuist naar categorie A.
2e Franklins Meeuw *Larus pipixcan* (2000).
2e Kleine Kokmeeuw *Larus philadelphia* (1999).
3e Groenlandse Kolgans *Anser albifrons flavirostris* (2003).
4e Oostelijke Kraagtrap *Chlamydotis macqueenii* (2003); de soort verhuist naar categorie A.
4e en 5e Kleine Geelpootruiter *Tringa flavipes* (1998).
5e en 6e Schreeuwarend *Aquila pomarina* (2000 en 2002).
5e Steppekievit *Vanellus gregarius* (2002).
6e Blonde Ruiter *Tryngites subruficollis* (1999).
6e Kuifkoekoek *Clamator glandarius* (2000).
7e t.e.m. 15e Amerikaanse Wintertaling *Anas carolinensis*.
8e Dwergooruil *Otus scops* (2003).
10e Bastaardarend *Aquila clanga* (2001).
Een Dunbekwulp *Numenius tenuirostris* in nov

1866 op de markt van Gent (O) werd nog niet eerder in de Belgische literatuur vermeld.
Eerste broedgevallen in België (2) van Koereiger *Bubulcus ibis* in Het Zwin, Knokke (W) in 1999, met aldaar maximaal 9 broedgevallen in 2002 (maar geen meer in 2003).
Er waren nestvondsten van Kleinst Waterhoen *Porzana pusilla* in 1999 en 2000 op het Groot Schietveld, Brecht (A).

BAHC

Meer informatie over het BAHC kunt u aantreffen op onze website : <http://www.bahc.be>. Daar zijn ook homologatieformulieren te vinden. BAHC en CH waken over de officiële Belgische avifaunistische lijst. Beslissingen van zeldzaamhedencommissies volgen standaardprocedures en zijn gebaseerd op documentatie, die wordt gearhiveerd en voor later onderzoek beschikbaar blijft. In zekere zin is zulke documentatie vergelijkbaar met een plant in een nationaal herbarium. Aan de hand daarvan kan een nieuwe soort voor een land of een nieuwe vindplaats gedocumenteerd worden. Experts kunnen het specimen onderzoeken,

ABSTRACT

This combined report of the Belgian Rarities Committee (the Flemish, BAHC and the Francophone, CH) deals with records of rare non-passerines in Belgium from 1998 until 2003. The highlights are listed below and include nine additions to the Belgian list. Furthermore, Macqueen's Bustard *Chlamydotis macqueenii* and Pallas's Gull *Larus ichthyaetus* have been upgraded to category A. Noteworthy are the first breeding records of Cattle Egret *Bubulcus ibis* in 1999 (two nests) and confirmed breeding of Baillon's Crane *Porzana pusilla* in 1999 and 2000. Great White Egret *Casmerodius albus* is increasingly common and no longer considered by the committee. In 2000 there was an unprecedented influx of Whiskered Tern *Chlidonias hybrida* : 90 inds. The largest ever wreck of Puffins *Fratercula arctica* in January – February 2003 totalled 39 inds. During 1998 – 2003 no less than 20 Griffon Vultures *Gyps fulvus* were accepted. Sadly, 44 remained undocumented. Belgium, and Flanders in particular, probably has one of the lowest submission rates in Europe. With the exception of 2001, Bee-eaters *Merops apiaster* have bred annually in Belgium : 1998 (1), 1999 (1), 2000 (4 – 5), 2002 (7 – 9) and 2003 (2 – 3 breeding pairs). Three taxa have been added to the list to be considered. Eight taxa are no longer considered by the Belgian Rarities Committee. The Belgian Rarities Committee has adopted the standard taxonomy proposed by the AERC TAC.

RÉSUMÉ

Ce rapport combiné du Belgian Rarities Committee (le BAHC néerlandophone et le CH francophone) traite des non-passereaux rares de 1998 à 2003. Neuf taxons ont été ajoutés à la liste belge. L'Outarde de Macqueen *Chlamydotis macqueenii* et le Goéland ichthyaète *Larus ichthyaetus* ont été promus à la catégorie A. La première nidification du Héron gardebœuf *Bubulcus ibis* en 1999 (2 nids) et la nidification confirmée de la Marouette de Baillon *Porzana pusilla* en 1999 et en 2000 sont dignes de mention. La Grande Aigrette *Casmerodius albus* est devenue tellement commune qu'elle n'est plus prise en considération par le comité. En 2000 il y eut un influx sans précédent de la Guifette moustac *Chlidonias hybrida* : 90 ind. Le Macareux moine *Fratercula arctica* totalisait 39 ind. en janvier – février 2003. Pendant la période 1998 – 2003 pas moins de 20 Vautours fauves *Gyps fulvus* ont été acceptés. Malheureusement, 44 cas sont restés non documentés. A l'exception de 2001, les Guêpiers d'Europe *Merops apiaster* ont nidifié chaque année en Belgique : 1998 (1), 1999 (1), 2000 (4 – 5), 2002 (7 – 9) et 2003 (2 – 3 couples nicheurs). Trois taxons ont été ajoutés à la liste des taxons soumis à homologation. Huit taxons ne sont plus retenus par le Belgian Rarities Committee. Le Belgian Rarities Committee a adopté la taxonomie standardisée proposée par l'AERC TAC.

BAHC p/a Marnix Vandegehuchte, Willem de Zwijgerstraat 8, 8020 Oostkamp, België.
Tel. 050 827260 (thuis); GSM 0486 39 37 56.

E-mail : Voor opmerkingen of vragen : marnix.vandegehuchte@pandora.be
Voor formulieren en algemene informatie : <http://www.bahc.be/>

maar misschien nog belangrijker is dat er een getuigenis bewaard blijft. Er is een tastbaar bewijs op basis waarvan het gegeven in de vakliteratuur geciteerd mag worden. Mocht een verkeerde determinatie gemaakt worden, dan blijft er een mogelijkheid om die bij herziening recht te zetten. Dit is enkel mogelijk wanneer de documentatie van degelijke kwaliteit is en zo objectief mogelijk weergeeft welke kenmerken geobserveerd werden. Wat vogels betreft, is het bij ons in onbruik geraakt om balgenverzamelingen aan te leggen. In andere delen van de wereld wordt wel nog verzameld. Zo heeft het Smithsonian Institution in Washington, V.S., een tijdschrift dat de cynische naam *The Formerly Living Bird* draagt. Het BAHC neemt genoeg met vogelvriendelijkere methodes. Wij werken hoofdzakelijk met beschrijvingen en fotografische documentatie.

Beslissingen van zeldzaamhedencommissies kunnen ook wettelijke implicaties hebben. Een voorbeeld: in de wetgeving wordt een onderscheid gemaakt tussen vogelsoorten die in het wild in de E.U. voorkomen (inclusief dwaalgasten) en de overige vogelsoorten. Een zeldzame dwaalgast als Brileider *Somateria fischeri* werd door het *Norsk sjeldenhetskomité for fugl* (NSKF) in categorie A (als vogel van wilde herkomst) op de Noorse lijst aanvaard (3 waarnemingen). Hierdoor gelden voor deze soort in gevangenschap strengere regels dan mocht deze niet in het wild in de E.U. zijn vastgesteld.

Taxonomie

BAHC en CH maken deel uit van de *Association of European Records and Rarities Committees* (AERC, website <http://www.aerc.be>) en onderschrijven Europese standaardregels voor zeldzaamhedencommissies. In dit rapport wordt de Europese standaardtaxonomie gevolgd, zoals die werd voorgesteld en gemotiveerd door de AERC TAC (Taxonomische Adviescommissie van de AERC, zie website van de AERC). De AERC TAC is een samenwerkingsverband tussen de vijf bestaande nationale taxonomische commissies, met daarin Duitsland, Groot-Brittannië, Frankrijk, Nederland en Zweden. De AERC TAC-naamgeving wordt ook gebruikt in *Natuur.oriolus*. Het succes van de AERC TAC-lijst in een meerderheid van de Europese landen onderstreept de nood aan een overkoepelende taxonomie als internationaal communicatiemiddel. Het is een merkwaardige evolutie dat taxonomie in steeds meer landen als een nationale aangelegenheid beschouwd wordt: vogels houden zich immers niet aan geopolitieke grenzen. Ook is het niet duidelijk wie daarvoor vragende partij is. Een veel gehoord argument is dat een veelvoud aan taxonomische commissies (TC's) de wetenschap vooruit zou helpen; taxonomische stabiliteit, daarentegen, zou de wetenschap afremmen. Is er dan geen wetenschappelijke vooruitgang mogelijk in goed onderbouwde artikelen in de vakliteratuur? Nationale TC's staan

onder druk om taxonomische beslissingen zo snel mogelijk te honoreren in nationale lijsten. Dit houdt risico's in: niet elke primeur is een even degelijk onderbouwde beslissing. Daarenboven is het zeer de vraag of de gebruikers van lijsten gebaat zijn met van land tot land verschillende wetenschappelijke naamgeving en systematische volgorde. Die vraag werd hen trouwens nooit gesteld. Denk maar eens aan de flou artistieke die kan ontstaan in de wetgeving mochten er nog meer taxonomische commissies in het leven geroepen worden. Wie of wat representeren nationale TC's? Bij gebrek aan dialoog is de kloof tussen gebruikers en opstellers van lijsten alsmaar groter geworden. In de jarenlange wedijver tussen nationale taxonomische commissies en individuele taxonomen primeerde politiek meer dan eens boven wetenschap. De strijd was er een om de hegemonie in de taxonomie. De twist tussen aanhangers van verschillende soortconcepten herinnert in menig opzicht aan een conflict tussen adepten van verschillende religies. Meninge verschillen over wat een soort is. Daarenboven vereist de toepassing van eender welk soortconcept enige subjectiviteit. In grensgevallen hangen taxonomische beslissingen af van het gekozen soortconcept en de interpretatie daarvan. Waar ligt de grens tussen wetenschap en willekeur? Hoe bereiken TC's beslissingen? Enerzijds is er een soortconcept en zijn er richtlijnen (HELBIG *et al.* 2002). Anderzijds kan men zich afvragen wat er gebeurt wanneer TC-leden onderling van interpretatie verschillen. Beslissingen worden wel eens voorgesteld als unaniem maar het tegendeel blijkt al te vaak uit publicaties van individuele taxonomen die TC-leden zijn. Zo blijkt de hoofd-auteur van de *Guidelines for assigning species rank* in de praktijk geen aanhanger van die richtlijnen. Bereidwilligheid tot samenwerking is de conditio sine qua non voor het voortbestaan van een Europese taxonomie. De betrokken partijen hebben zich wat dit betreft in het verleden officieel geëngageerd en er is nog hoop dat dit 'contract' nageleefd wordt. De kans om een duurzaam resultaat te bereiken is groter via dialoog dan via een conflictmodel. Zonder compromissen is een Europese standaardtaxonomie niet mogelijk. Voorwaar geen eenvoudige taak...

Wijzigingen in lijst met beoordeeltaxa

A. Voortaan nationaal te homologeren:

- (1) Taigarietgans *Anser fabalis fabalis* is vanaf 2003 aan homologatie onderworpen.
- (2) Ruigpootbuiszuer *Buteo lagopus* is vanaf 2001 aan homologatie onderworpen. Hoewel de soort regelmatig gemeld wordt, lijkt het aantal determinatiefouten groot.
- (3) Grauwe Franjepoot *Phalaropus lobatus* is vanaf 2005 nationaal aan homologatie onderworpen. In de afgelopen tien jaar werden slechts 70 Grauwe Franjepoten gemeld (zie tabel 1).

B. Niet langer nationaal te homologeren:

Als stelregel worden soorten waarvan gedurende de laatste 10 jaar (periode 1994 – 2003) meer dan 100 exemplaren werden gemeld niet langer nationaal als een beoordeelsoort beschouwd. Dit is een arbitraire grens. Naast gehomologeerde gevallen worden hiervoor ook niet-onderzochte meldingen uit de literatuur in aanmerking genomen. Bijkomende voorwaarde is een regelmatige spreiding van de meldingen over die jaren. Zo wordt vermeden dat zeldzame invasiegasten – die in sommige jaren niet of nauwelijks gezien worden, te snel van de lijst met beoordeelsoorten zouden gaan. De status van deze soorten zal verder opgevolgd worden door de *Werkgroep Schaarze Vogels* die uitgaat van CH en BAHC. Omwille van plaatsgebrek zien wij ons bij dit inhaalmaneuver genoodzaakt om de volgende soorten retroactief, vanaf 1998, niet meer nationaal aan homologatie te onderwerpen. De homologatieformulieren betreffende deze soorten in 1998 – 2003, werden onderzocht door BAHC en CH. Deze gegevens zullen later uitgewerkt worden in een rapport over schaarze vogels. Een lijst met deze gegevens kan opgevraagd worden bij het BAHC.

Vanaf 1998 zijn volgende niet-zangvogels niet meer nationaal aan homologatie onderworpen:

- (1) Witoogend *Aythya nyroca* en hybriden met Witoogend worden niet langer beoordeeld door het BAHC. 198 gemelde exemplaren vanaf de winter 1993 – 94 t.e.m. de winter 2002 – 03.
 - (2) Ijsduiker *Gavia immer*. 125 gemelde exemplaren in 1994 – 2003.
 - (3) Koereiger *Bubulcus ibis*. 137 gemelde exemplaren in 1993 – 2002.
 - (4) Grote Zilverreiger *Casmerodius albus*. Exponentiële toename.
 - (5) IJslandse Grutto *Limosa limosa islandica*. Regelmatig op voorjaarsdoortrek.
 - (6) Pontische Meeuw *Larus cachinnans* is vanaf 1998 niet meer aan homologatie onderworpen vanwege de sterke toename van het aantal gegevens. De soort is op korte tijd een regelmatig wintergast gebleken.
 - (7) Witwangstern *Chlidonias hybrida*. 263 gemelde exemplaren in 1994 – 2003.
 - (8) Bijeneter *Merops apiaster*. 365 gemelde exemplaren in 1994 – 2003.
- Nagekomen beschrijvingen van gevallen t.e.m. 1997 blijven uiteraard welkom. Een lijst met alle meldingen van bovenstaande soorten is opvraagbaar bij het BAHC.
- Een aantal andere soorten benadert de drempel van 100 exemplaren op tien jaar. Dat is onder meer zo bij Hop *Upupa epops*: zie tabel 2.

Aangezien Hop nauwelijks determinatieproblemen stelt, wordt deze soort vooralsnog niet aan de lijst met beoordeelsoorten toegevoegd. Het aantal gegevens in 1999 is bijzonder laag en mogelijk onvolledig. Zonder twijfel ontbreken ook

1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Totaal
6	15	12	5	9	6	4	8	1	4	70

Tabel 1. Aantal in België gemelde Grauwe Franjepoten *Phalaropus lobatus* in de periode 1994-2003
Table 1. Numbers of Red-necked Phalaropes reported in Belgium during the period 1994-2003.

1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Totaal
15	10	14	12	9	2	10	13	11	9	105

Tabel 2. Aantal in België gemelde Hoppen *Upupa epops* in de periode 1994-2003
Table 2. Numbers of Hoopoes reported in Belgium during the period 1994-2003.

enkele Waalse gegevens in de tabel.

De bron voor deze tellingen is De Smet, G. (2004): *Voorlopige Lijst van Belgische Vogels*. onuitgegeven.

Volgende publicatie

Dit is een inhaalbeweging van het BAHC. Dit rapport is bijgevolg ongewoon lijk. Door plaatsgebrek verschijnt het tweede gedeelte (zangvogels) in de loop van 2005 in *Natuur.oriolus*. Vervolgens komt elk homologatierapport van het voorgaande jaar in nummer 4 van *Natuur.oriolus*.

Dank

Het BAHC dankt eerst en vooral *Natuurpunt* vzw. voor de betaling van de werkings- en publicatiekosten van het BAHC. Ook deze keer kunnen wij dankzij een goede samenwerking met de *Commission d'Homologation* (CH) een rapport over heel België aanbieden. De taal van de waarnemer bepaalt door welk homologatiecomité een waarnemingsformulier beoordeeld wordt. BAHC en CH zijn ervan overtuigd dat een zinvolle interpretatie van het voorkomen van zeldzame soorten alleen mogelijk is in een ruimere context. Bovendien is er behoefte aan wetenschappelijke samenwerking en nationale publicaties, wil men op internationaal vlak nog meetellen. Waardevol determinatieadvies werd ondermeer gegeven door Per Alström, Dick Forsman, C.S (Kees) Roselaar en Lars Svensson.

Volgende BAHC-leden beoordeelden gevallen die in dit rapport zijn opgenomen : Peter Adriaens, Patrick Beirens, Gerald Driessens, Raf Drijvers, Gunter De Smet, Jan Pollet (niet-stemmend secretaris, afgetreden in 1999), Walter Roggeman (hoofd Belgisch Ringwerk, ex officio), Geert Spanoghe, Marnix Vandegehuchte (niet-stemmend secretaris vanaf 1999), Jan Vanwynsberghe, Edward Vercruysee en Gunther Vergauwen.

GEBRUIK VAN DE SYSTEMATISCHE LIJST

Dit rapport volgt de indeling, verklaard in *Oriolus* 61 : 25 – 39.

Tekens en afkortingen/ Signs and abbreviations

Tijdschriften/Magazines

Bird.World : *Birding World*

Dutch B. : *Dutch Birding*

Natuur.oriol. : *Natuur.oriolus*

Oriol. : *Oriolus*

10 Provinces/ 10 Provinces

A	Antwerpen	Lx	Luxembourg
Bw	Brabant Wallon	N	Namur
H	Hainaut	O	Oost-Vlaanderen
L	Limburg	VB	Vlaams Brabant
Lg	Liège	W	West-Vlaanderen

Kleed/Plumage

ad.	adult
juv.	juveniel/juvenile

Varia/Miscellaneous

V ringvangst/ringed

R controle : terugmelding van een geringde vogel/ringing recovery

* vondst/found dead

zangp. zangpost/singing

(Deel)gemeentenamen dienen geïndexeerd te zijn op de meest recente overzichtskaart van administratief België (NGI, 1995). Plaatsnamen in Vlaanderen en in tweetalige gemeenten zijn in het Nederlands. Plaatsnamen in Wallonië zijn in het Frans.

Names of municipalities must be indexed on the most recent municipality map (NGI, 1995). Names of municipalities in Flanders and bilingual municipalities are in Dutch. Walloon municipalities are in French.

Telling van de gevallen

Volgens *Voorlopige lijst van Belgische vogels* (De Smet, onuitgegeven). Deze lijst vermeldt alle gehomologeerde gevallen in België. Enkel gevallen waarvan de datum tot op de maand precies en de plaats tot op de provincie precies bekend is, worden meegeteld. Drie gegevens volgen de soortnaam : 1 + 2 = 3.

1. exemplaren in de periode 1800 – 1949

2. exemplaren in de periode 1950 – 2003

3. totaal aantal exemplaren voor 1800 – 2003

Een cijfer tussen haakjes voor een bepaald geval geeft aan het hoeveelste exemplaar dit bepaalde geval is sinds het begin van de telling.

Count

Based on *Preliminary List of Belgian Birds* (De Smet, unpublished), an annotated checklist of all accepted records in Belgium. Only records with sufficient trustworthy information on date (at least up to the month) or location (at least up to the province) are included. Three figures are given: 1 + 2 = 3.

1. individuals in 1800 – 1949

2. individuals in 1950 – 2003

3. total number of individuals in 1800 – 2003

The number in parentheses preceding a record refers to the total number of individuals recorded in Belgium since the start of the count.

SYSTEMATISCHE LIJST

1. Aanvaarde gevallen

Taigarietgans *Anser fabalis fabalis* (NIEUW BEOORDEELTAXON)

5 en 9 jan 2003, Genk (L), Diepenbeek : 1 ex. (Vanderydt C., Indeherberg M., foto Vanderydt C. arch. BAHC).

Taigarietgans werd in 2003 toegevoegd aan de lijst van de beoordeeltaxa. De motivatie hiervoor is drievoudig : (1) het aantal waarnemingen van Taigarietgans in Vlaanderen is bijzonder sterk afgenomen. Sommige ganzenkenners, waaronder wijlen Georges Huyskens (1914-2002), vestigden meermaals de aandacht op deze achteruitgang (HUYSKENS 1986; zie MAES 2002 voor een overzicht van de publicaties van deze auteur); (2) de ware status van Taigarietgans wordt vertekend door verkeerde determinaties van Toendrarietgansen *Anser fabalis rossicus*; (3) een reeks controversiële artikelen in *Het Vogeljaar* (VAN DEN BERGH 2003a en b, 2004) suggereert dat naast *fabalis* en *rossicus* ook nog andere Rietgans-taxa in de Lage Landen voorkomen. Aangezien bevestiging hierover ontbreekt is documentatie noodzakelijk. Digitale fotografie kan ongetwijfeld op een constructieve wijze bijdragen tot deze discussie.

Groenlandse Kogans *Anser albifrons flavirostris* (0 + 3 = 3)

(3) 14 tot 22 dec 2003, Uitkerke (W), Uitkerkse Polder : 1 juv. (Driessens G. et al., foto's Verbanck K. in *Dutch B.* 26 : 75, De Kinder H., Beirens P., Baptiste Y. en Janssen K. arch. BAHC).

Groenlandse Kogans *Anser a. flavirostris*, Uitkerke 15 december 2003
(Foto: Koen Verbanck)

Dit is het eerste fotografisch gedocumenteerde geval van deze ondersoort in België.

Dwerggans *Anser erythropus* (1 + 135 = 136)
winter 1996 – 97 (gegevens t.e.m. dec 1996 in vorig BAHC-rapport)

(98 – 100) 25 jan 1997 Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : 3 ad. (Willem G.), 8 feb 1997 Houtave (W) : 3 ad. (Vantorre B.), 10 feb 1997 Uitkerke (W), Scharebrug-west : ad. ♂ en ad. ♀ bij ca. 1500 Kolganzen *A. albifrons* (Verstraete H., De Smet G., Spanoghe G., foto Spanoghe G. arch. BAHC), 10 feb 1997 Uitkerke (W), Koeistraat : ad. (Van Torre B.), 11 feb 1997 Uitkerke (W) : ad. (Vantorre B.) (101) 15 feb 1997 Knokke (W), weiden bij Het Zwin : ad. bij 1270 Kolganzen en 7 Rotganzen *B. b. bernicla* (Burggraeve G. in litt.)

winter 1997 – 98 : 12

(102 – 108) 14 – 31 dec 1997 Maaseik (L) : max. 2 ad. en 5 juv. (Vanderijdt C., Verbelen D., Beirens P., Drijvers R., Vanwynsberghe J. et al., foto Schols R. arch. BAHC)

(109) 27 dec 1997 Meetkerke (W), Loweg : ad. ongeringd (Vandegehuchte M., Peene D.), 7 jan 1998 Vlissegem (W) ad. met blauwe halsband met wit opschrift ST en kleureringen (wschl. ♂) en ad. al dan niet geringd, poten niet gezien; beide vogels vormen geen paar bij 150 Kolganzen en ca. 900 Kleine Rietganzen *A. brachyrhynchus* (De Smet G., Verstraete H.), 10 jan 1998 Damme (W) : auditief – waarschijnlijk deze soort (De Smet G., Verstraete H.), 9 feb 1998 Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : 1 ex. (Scholliers J.), 11 feb 1998 Uitkerke (W) ad. (Hessel K., Carette G.) (110 – 111) 31 jan – feb 1998 Oudenburg / Vlissegem (W) : 1 ad. en 2 juv. (Buckens J., François R.)

(112 – 113) 28 feb 1998, Knokke (W) Hazegraspolder : 2 ex. (Burggraeve G.)

winter 1998 – 99 : 4

(114) 31 dec 1998 Uitkerke (W) : ad. tussen 3500 à 4000 Kolganzen (De Smet G., Verstraete H., Vantorre B., Baptiste Y., Buckens J.)

(115 – 117) 9 feb 1999 Oudenburg / Stalhille (W) : 1 ad. en 2 juv. (Buckens J., François R., Goethals T.)

winter 1999 – 2000 : 2

(118) 23 jan 2000, Uitkerke (W), weiden langs Hooistraat : ad. bij ca. 5000 ganzen, waarvan merendeel Kolganzen (Adriaens P., Bogaert F., Meilemans W., Willaert M., Verbanck K.)

(119) 5 maa 2000 Uitkerke (W), omgeving Camping Fabiola : ad. bij ca. 3000 Kolganzen, ca. 50 Brandganzen *B. leucopsis* en 1 Toendrarietgans *A. f. rossicus* (Adriaens P., Vantieghem P. & S., Raty L., Lafontaine R.-M. et al.)

winter 2000 – 01 : 6

(120) 5 dec 2000 Uitkerke (W), Molenplasje, Uitkerkse Polders : ad. (Dufourny H., Lebailly J.-L.) (121 – 122) 16 dec 2000 Uitkerke (W), Molenplasje, Uitkerkse Polders : 2 ad. (Sallaets G.) (123) 6 feb 2001 Wenduine (W) : ad. (Courtens W.), 13 feb 2001 Uitkerke (W) : ad. (Vantieghem S., Courtens W.)

(124) 9 feb 2001 Damme (W) : ad. (Vantieghem S., Courtens W.) ander exemplaar volgens waarnemers

(125) 4 maa 2001 Uitkerke (W) : ad. (Verschuere K.)

winter 2001 – 02 : 1

(126) 15 dec 2001 Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : ad. bij Kolganzen (Spanhove T.), 16 – 21 dec 2001 Uitkerke (W) ad. – op 21 dec door Dufourny, Malengreau A.; CH (Dufourny H., Malengreau A., Werkgroep Uitkerkse Polders), 5 – 18 jan 2002 Jabbeke (W) : ad. (Buckens J., Vanwynsberghe J., Adriaens P. et al.), 13 jan 2002 Meetkerke (W), De Moeren : ad. bij Kolganzen (zou volgens BAHC-verslag ook op 4 en 5 jan 2002 gezien zijn, geen details over locatie of waarnemers) (Adriaens P.), 18 jan 2002 Meetkerke (W) : ad. (Courtens W., Debruyne W.)

winter 2002 – 03 : 7

(127 – 129) 27 dec 2002 Uitkerke (W) : 1 ad. en 1 juv.; 28 dec 2002 Uitkerke (W) : 2 ad. bij Kolganzen (foto Heylen W. arch. BAHC), 29 dec 2002 Uitkerke (W) : ad. (Demey J., Verbanck K., Deduytsche B., Debruyne W., Buckens J. et al.), 7 jan 2003 Hoeke (W) : 1 ex. (Buckens J.), 8 jan 2003 Uitkerke (W) : ad.; 26 jan 2003 Brugge (W) Hoge Noen, achterhaven, Zeebrugge : ad. (Spanoghe G.).

(130 – 131) 11 jan 2003 Boekhoute (O) : 2 ad. (Spanoghe G., Bekaert L., Roels M.)

(132 – 134) 11/12 jan – 1 maa 2003 Woumen (O) : 3 ad. (Debruyne W., Devos K. et al., foto Verbanck K., *Natuur.oriol.* 69 (4), 2003 : 160) 24 jan – 1 maa 2003 Woumen (W) : 2 ad.; 2, 5, 21 maa 2003 Woumen (W) 1 ad. (Courtens W., Devos K.)

winter 2003 – 04 : 2 (4 exemplaren na 1 jan 2004 volgen in BAHC-rapport 2004)

(135) 25 dec 2003 Zuinkerke (W) : juv.

(136) 26 dec 2003 Doel (O) : ad.; 28 jan 2004 Kieldrecht (O), De Putten : ad.; 31 jan 2004 Doel (O), Doelpolder : ad. ongeringd bij 77 Kolganzen (Verstraete H., De Smet G.).

Een uitvoerig artikel over deze soort is gepland voor *Natuur.oriolus* 71(3). Vervolgwaarnemingen van zeldzame ganzen worden geregistreerd wanneer één of meerdere waarnemingen gedurende het verblijf gedocumenteerd werden.

Sneeuwgans *Anser caerulescens* (0 + 53 = 53)

(40) 11 jan 1998 Bredene / Klemserke (W) : ad. blauwe fase (Vanpraet J.)

(41) 28 jan 2000 Zuinkerke (W), Polders Schoeringebrug : blauwe fase tussen 2100 Kleine Rietganzen *A. brachyrhynchus* (Orbie G.)

(42 – 46) 11 maa 2001 Hoeke (W) : 5 ex. witte fase (*Vogels in België. Nieuwsbrief* 7, 2 : 10, 2001) (47 – 50) 30 apr 2001 Brugge (W), Zeebrugge : 4 ex. (over) witte fase (Van Asselberghs C., Elst J., Vanwynsberghe J., Beirens P., Goossens T., Vergauwen G.)

(51 – 52) 16 dec 2001 Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : 2 witte fase (ongeringd) bij Kolganzen *A. albifrons* (in zelfde groep 4 Ross' Ganzen *Anser rossii*) (Feys S., Beirens P.)

(53) 1, 2 jan 2003 Kieldrecht (O) : ad. blauwe fase bij Grauwe Ganzen *A. anser* (Spanoghe G., Driessens G., Elst J., foto Spanoghe G. in arch. BAHC)

Dit overzicht bevat uitsluitend meldingen van Sneeuwgansen op traditionele pleisterplaatsen van ganzen. In die periode zijn er nog meldingen onder gelijkaardige omstandigheden. In 1994 – 2003 werden amper 65 Sneeuwgansen gemeld in

België (waarbij in de telling geen onderscheid gemaakt wordt tussen met zekerheid ontsnapte en mogelijk wilde exemplaren). Ongeacht de herkomst blijft de soort een zeldzaamheid in België. Een artikel over Sneeuwgansen is voorzien voor het themanummer ganzen van *Natuur.oriolus* dat in 2005 zal verschijnen.

Witbuikrotgans *Branta bernicla hrota* (7 + 125 = 132)

(125) 30 okt 1998, Oostende (W) : 1 ad. in vlucht Z.W. om 15h57, met 30 gewone Rotganzen *B. b. bernicla* (Verduytsche E., De Smet G., Adriaens P. et al.; BAHC).

(126) 31 okt tot 11 nov 1998, Brugge (W), Zeebrugge, voorhaven : 1 ad. (Verstraete H., De Smet G., Claus P. et al.; BAHC).

(127) 7 nov 1999, Oostende (W) : 1 ad. in vlucht Z.W. om 11h38, met 70 Rotganzen (Raty L., De Smet G. et al.; CH & BAHC).

(128) 26 okt 2000, Heist (W), Baai van Heist (W) : 1 ad. in vlucht Z.W. om 14h13, met 8 *B. b. bernicla* (Verroken D. & L.; BAHC); De Panne (W) : 1 ad., waarschijnlijk dezelfde, in vlucht Z.W. na 15h00, met Rotganzen (Spanoghe G., Geiregat N., Spanoghe G.; BAHC).

(129 – 130) 1 en 4 nov 2000, Blankenberghe (W) : 2 juv. (Vansteenkiste J., Spanoghe G.; BAHC; foto Spanoghe G.).

(131) 10 en 11 nov 2000, Brugge (W), voorhaven, Zeebrugge : 1 juv. (Spanoghe G., De Smet G., BAHC; foto Spanoghe G.).

(132) 26 okt 2001, Heist (W), Baai van Heist : 1 ex. met 8 Rotganzen in vlucht Z.W. om 14h30 (Verroken D.; BAHC).

Na de omvangrijke influx van Witbuikrotganzen in de winters 1995 – 96 en 1996 – 97 werden in de besproken periode opnieuw normale aantallen waargenomen. Het is opvallend dat alle waarnemingen in 1998 – 2000 van eind okt tot begin nov werden verricht. Vermoedelijk gaat het hier om exemplaren uit Spitsbergen en Frans Jozef Land die gewone Rotganzen op trek volgen en in Frankrijk overwinteren in plaats van in Northumberland (Groot-Brittannië) en Noord-Jutland (Denemarken). In Frankrijk is Witbuikrotgans een regelmatige, maar schaarse overwinteraar (300 – 400 exemplaren, maximaal tot 700 exemplaren). De voornaamste overwinteringsplaatsen zijn de Cotentin in Normandië, maar ook in Bretagne. Er wordt zelden overwinterd langs de zuidelijke Atlantische kust en in Noord-Frankrijk (Crouzier P. in litt.). Er is een terugmelding van een Witbuikrotgans uit Ellesmere Island, Canada in Noordwest-Frankrijk (Cramp et al. 1977) wat erop kan wijzen dat de regelmatige aanwezigheid in Frankrijk eerder te verklaren is door een nearctische of Groenlandse herkomst. Meer informatie over Witbuikrotgans volgt binnenkort in het ganzennummer van *Natuur.oriolus*.

Zwarte Rotgans *Branta bernicla nigricans* (0 + 2 = 2)

(1) 22 nov tot 17 dec 2000, Uitkerke (W), Uitkerkse Polder, Molenplas : 1 ad. (Courtens W., Vantieghem S., Adriaens P. et al.; BAHC; foto's Boesman P. in *Dutch B.* 23 : 113, Beirens P. in *Oriol.* 67 : 51).

(2) 23 nov tot 31 dec 2003, Heppeneert /

Zwarte Rotgans *Branta bernicla nigricans*, Grevenbicht (Ned.), 24 november 2002
(Foto: Ran Schols)

Stokkern (L) : 1 ad., vergezeld door 1 juv. gewone Rotgans *Branta b. bernicla* (Beckers G., Sauwens K.; BAHC; foto Heylen W. in *Dutch B.* 25 : 71). De vogel van Uitkerke betreft het eerste geval van *nigricans* voor België. Tijdens zijn verblijf werd de vogel van Heppeneert ook regelmatig gezien aan de andere kant van de Maas te Grevenbicht, Nederland (waar dit taxon niet meer aan homologie onderworpen is). Een meer gedetailleerde bespreking van dit taxon verschijnt binnenkort in het ganzennummer van *Natuur.oriolus*.

Roodhalsgans *Branta ruficollis* (1 + 58 = 59)

winter 1998 – 99 : 3

(47) 6 – 24 dec 1998 Kieldrecht (O), Prosperpolder : 1 ex. (Van den Heuvel D. & G., Audenaert T.).

(48) 31 dec 1998 Uitkerke (W) : 1e winter (De Smet G., Verstraete H., Baptiste Y., Vantorre B.).

(49) 6 – 17 jan 1999 Merkern / Woumen (W) : 1e winter (Debus J., Devos K., Verstraete H. et al.).

winter 1999 – 2000 : 3

(50 – 51) 13 nov 1999 Klemskerke / Vlissegem (W) : 1e winter; 1 – 4 dec 1999 Klemskerke / Vlissegem (W) : 1e winter (Peene D.); 18 dec 1999 Houtave (W) : 1e winter (Kuijken E.); 23 dec 1999 Brugge (W), Speyen : 1e winter (Orbie G.); 26 – 28 dec 1999 Jabbeke (W) : 1e winter (Buckens J., Vanwynsberghe J., Vergauwen G., Goossens T.); 8, 9 jan 2000 Uitkerke (W) : 1e winter (Derouck K.); 12 jan 2000 Damme (W), Romboutswerve : 1e winter (Orbie G.), 14, 15 jan 2000 Woumen / Merkern (W) : 1e winter – ander ex.; 28, 29 jan 2000 Hoeke (W), Vaartweiden-west : 1e winter (De Ruwe F.); 6 feb 2000 Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : 2 1e winter bij ca. 150 Brandganzen *B. leucopsis* en 800 Kolganzen *A. albifrons* (Verstraete H., Adriaens P.); 20 feb 2000 Knokke (W), Het Zwin : 2 1e winter bij ca. 1000 Branganzen (Adriaens P., Vantieghe S.).

(52) 4 – 12 dec 1999 Maaseik (L) : ad. (Cuijpers T. et al.); 19 dec 1999 Stokkern (L) : ad. (Rutten J.).

winter 2000 – 01 : 2

(53 – 54) 28 dec 2000 Vlissegem (W) 1 ex. (Deplae R.); 29, 30 dec 2000 Klemskerke (W) : ad. (Vantieghe P., De Smet G., Janssen L., Sallaets G.

et al.); 7 jan 2001 Uitkerke (W) : ad. ongeringd (De Smet G., Remaut H.); 8 – 12 jan 2001 Uitkerke (W) : ad.; 3 feb 2001 Zandvoorde (W) : ad. (Vantieghe P.); 6 feb 2001 Vlissegem (W) : ad.; 9, 11, 16, 19 feb 2001 Uitkerke (W) : ad.; 10 feb 2001 Uitkerke (W) : 2 ad. (Carette G., Popelier L., Peeters M. et al.); 4, 5 maa 2001 Uitkerke (W) : ad.

winter 2001 – 02 : 2

(55 – 56) 15 – 26 nov 2001 Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : 2 ex. (Deduytsche B., Beirens P., Snyers C.); 1 – 16 dec 2001 Uitkerkse Polder, Uitkerke (W) : ad.; 2 – 11 dec 2001 Uitkerke (W) : 2 ad. (Werkgroep Uitkerkse Polders); 14 dec 2001 Klemskerke (W) : ad. (Buckens J., foto François R. arch. BAHC); 2, 3 jan 2002 Klemskerke (W) : 2 ad. (Dierckx D., Debruyne W., Courtens W.); 10 – 12 jan 2002 Uitkerke (W), Uitkerkse Polder : 2 ad. (Werkgroep Uitkerkse Polders, foto Janssen L. arch. BAHC); 19, 20 jan 2002 Jabbeke (W) : 2 ad. (Vanloo E., Janssen L., Vergauwen G., Timmerman T., Courtens W., foto Janssen L. arch. BAHC); 24

jan – maa 2002 Woumen / Merkern / Diksmuide (W) : 2 ad. (Debruyne W., Devos K., Verbanck K.).

winter 2002 – 03 : 1

(57) 8 feb 2003 Merkern (W) : 1e winter (Hessel K.).

winter 2003 – 04 : 2

(58 – 59) 8 dec 2003 Uitkerke (W) : ad.; 21 dec 2003 Uitkerke (W) : 2 ad., waarvan ten minste 1 ongeringd (Carchon Ph., Spanoghe G. et al., foto Spanoghe G. arch. BAHC); 24 dec 2003 Uitkerke (W) : ad. (Vandeput M. et al.); 27 dec 2003 Uitkerke (W) : ad. (Baptiste Y.; foto Baptiste Y. arch. BAHC); 17 jan 2004 Uitkerke (W) : ad.; 19 jan 2004 Uitkerke (W) : ad. met metalen ring boven hiel (Demey J. et al.).

Het is niet geweten of de twee adulte exemplaren de twee Roodhalsganzen betreffen die de winter voordien als eerste-winters in de oostkustpolders en de IJzervallei verbleven. De IJzervallei is op het einde van de jaren 1990 in belang toegenomen als pleisterplaats voor ganzen. Meer informatie volgt in het ganzennummer van *Natuur.oriolus*.

Amerikaanse Smient *Anas americana* (0 + 15 = 15)

(10) 23 jan 2000 Merkern (W), spaarbekken : 1 ♂ tussen meer dan 20.000 Smienten *Anas penelope* (Verstraete H.; BAHC).

(11) 2 apr 2000, Brugge (W), achterhaven, Hoge Noen, Zeebrugge : 1 ♀ (De Smet G., Spanoghe G., Vergauwen G., Timmerman T.; BAHC).

(12) 25 dec 2000, Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : 1 ♂ (Heirweg B., De Groote D., Dewolf J., Janssen L., Sallaets G., Vergauwen G. et al.; BAHC; video Janssen L.).

(13) 25 feb tot 29 maa 2001, Roksem (W), Roksempot : 1 ♂ (Adriaens P., Vantieghe P., Peenen D. et al.; BAHC; video Adriaens P.).

(14) 14 tot 17 apr 2001, Gent (O), Bourgoyen : 1 eerste zomer ♀ (Spanoghe G., Adriaens P., De Smet G., Remaut H. et al.; BAHC; foto's Janssen L. arch. BAHC).

(15) 16 tot 22 maa 2003, Brugge (W), achter-

Amerikaanse Smient *Anas americana*, Dudzele-Zeebrugge, 22 maart 2003
(Foto: Koen Verbanck)

haven, Zeebrugge : 1 ♂ (Boesman P.; BAHC; foto Boesman P. in *Dutch B.* 25 : 199). Amerikaanse Smienten worden in België voornamelijk op voorjaarstrek opgemerkt. Een gedeelte is wellicht van nearctische herkomst. Het is aanmerkelijk dat sommige Amerikaanse Smienten tijdens het najaar zuidelijker in Europa toekomen, waarna ze zich aansluiten bij Smienten. Twee waarnemingen in de Scheldevallei ten zuiden van Gent werden door het BAHC in categorie D – vogels van dubieuze herkomst – opgenomen (zie verder in dit rapport).

Amerikaanse Wintertaling *Anas carolinensis* (0 + 15 = 15)

(7) 13 maa 1999, Gent (O), werf Kluizendok : 1 ♂ (Spanoghe G.; BAHC).
(8 – 9) 22 tot 30 apr 2001, Brugge (W), Hoge Noen, achterhaven, Zeebrugge : 1 ad. ♂ (Raty L. et al.; CH & BAHC), daarna op 1 en 2 mei 2001 2 ad. ♂ (G. Vergauwen et al.; BAHC).
(10) 29 maa tot 24 apr 2002, Brugge (W), Hoge Noen, achterhaven, Zeebrugge : 1 ♂ (Deduytsche B., Adriaens P., De Smet G., Vantieghem S. et al.; BAHC; foto's De Kinder H. in *Natuur.oriol.* 69 : 23).
(11) 6 tot 10, 14 tot 19 feb, 7 tot 10 en 16 maa 2003, Machelen (VB) : 1 ♂ (Toorman E. et al.; BAHC; Toorman (2003); foto's Heylen W. arch. BAHC).
(12) 16 tot 27 feb 2003, Destelbergen (O), Scheldemeer : 1 ♂ (Moors M., Spanoghe G., De Smet G. et al.; BAHC).
(13) 23 en 24 feb 2003, Harchies (H) : 1 ♂ (Ruysschaert F. et al.; CH).
(14) 18,19 dec 2003, 4 jan 2004 Destelbergen (O), Damvalleimeer : 1 ♂ (Van Gele P., Moors M.); 29 jan – 1 feb 2004 Destelbergen (O), Damsloot, Bergenmeersen : 1 ♂ (Moors M., De Smet G., Verstraete H.).
(15) 19 tot 23 dec 2003, Gent (O), Bourgoyen : 1 ♂ (Carchon Ph., De Rycke A., Spanoghe G., Verstraete H. et al.; BAHC; foto's Spanoghe G., Cottele B. arch. BAHC).
Er is een recente toename van het aantal meldingen van deze soort. TOORMAN (2003) geeft een grafiek met alle Nederlandse en Belgische gevallen. Hieruit blijkt duidelijk dat de meeste waarnemingen tussen midden maa en midden mei vallen.

Blauwvleugeltaling *Anas discors* (0 + 13 = 13)

(10) 18 apr tot 4 mei 1998, Brugge (W), Hoge Noen, achterhaven, Zeebrugge : 1 ♂ (Veraghtert W., Driessens G., Buys P., De Smet G. et al.; BAHC; foto's Buys P. in *Oriol.* 64 : 115).
(11) 5 tot 12 apr, 13, 24 mei 1999, Oostende / Bredene (W) : 1 ♂ (Goethals T. et al.; BAHC).
(12) 18 maa 2000, Roksem (W), Roksempot : 1 ♂ (Verstraete H., Adriaens P. et al.; BAHC); en 19 tot 26 maa 2000, Oostende / Bredene (W) : 1 ♂ (Goethals T., Buckens J. et al.; BAHC).

(13) 22 tot 24 feb 2002, Roksem (W), Roksempot : 1 ♂ (Deduytsche B., Versigghel J., Buckens J., Demey J. et al.; BAHC).
In 1999 – 2002 werd een woord waargenomen aan de middenkust. Mogelijk gaat het hier om hetzelfde terugkerende exemplaar. De vogel werd meermaals in het gezelschap van een Slobeend *A. clypeata* gezien, zodat rekening gehouden dient te worden met de mogelijkheid van een gemengd broedgeval in die regio.

Ringsnaveleend *Aythya collaris* (0 + 14 = 14)

(5) jan tot 3 mei 1998; 17 okt 1998 tot minstens 27 maa 1999; 16 okt 1999 tot 11 apr 2000; 17 okt 2000 tot 19 apr 2001; 3 nov 2001 tot 22 apr 2002; 11 okt 2002 tot 27 apr 2003, regio van de Beneden-Schelde (A/O) (meestal op Blokkersdijk, Antwerpen (A), vaak ook op de Kuifeend, Oorden (A), soms op de Schelde, het Straatsburgdok, Amerikadok of Albertkanaal, Antwerpen-Rechteroever (A), op het Noordkasteel, Antwerpen-Rechteroever (A), ook waargenomen in het Vlietbos en Het Rot, Antwerpen (A), te Zwijndrecht (A) en op 31 dec 2000, tot aan de Nieuwe Dender te Dendermonde (O) : hetzelfde ad. ♂, dat al sinds 1990 ieder jaar naar de streek terugkeert (Verschuieren W., Gerené P. et al.; BAHC).
(12) 21 dec 1999 tot 16 jan 2000, 25 jan, 3, 4, 9, 12, 14, 15, 13 en 25 feb en 1 maa 2000, Warneton (H), Le Touquet; 2, 9 en 21 feb 2000, Ploegsteert (H) : 1 ♀ (Capelle C. et al.; CH; foto's Capelle C. arch. CH; video Janssen L.); 13 en 20 sep 2000, Warneton (H), Le Touquet : 1 ♀, waarschijnlijk hetzelfde als de winter ervoor (Capelle C. et al.; CH).
(13) 7 en 8 apr 2001, Moerbrugge (W) : 1 ♂ (niet geringd) (Vantieghem P., Adriaens P., De Smet G. et al.; BAHC; video Adriaens P. arch. BAHC).
(14) 13 okt tot 30 nov 2003, Lokeren (O), Hampot : 1 ad. ♂ in rui van eclipskleed naar prachtkleed (Everaert J., Mauro I.; BAHC; foto's Everaert J. arch. BAHC); 16, 25 en 31 dec 2003 tot 18 jan 2004, Dendermonde (O), Meerdampas : 1 ad. ♂ (Faveyts W., Schoeters F., Mannaert A.; BAHC).
De saga van de Ringsnaveleend van Blokkersdijk lijkt ten einde : na 13 winters, tussen 17 nov 1990 en 25 apr 2003, liet de trouwe wintergast verstek gaan in 2004. Willy Verschuieren wordt van harte bedankt voor de gedetailleerde informatie over de handel en wandel van deze vogel – die hier helaas wegens plaatsgebrek niet integraal overgenomen kon worden. Aangezien de Blokkersdijkvogel omwille van een snelbeschadiging individueel herkenbaar was, weten we met zekerheid dat de ♂ van Moerbrugge (W) en Lokeren (O) niet dit exemplaar betrof. Het ♀ Ringsnaveleend van Warneton / Ploegsteert vormt pas het tweede geval voor Wallonië. In 1999 werd zij eerst aangetroffen in Frankrijk, vlakbij Hem, Armentière (Nord), waar ze verbleef van 24 okt tot 4 dec vooraleer de grens over te steken.

Witoogeend *Aythya nyroca*

ADDENDA

- 9 nov 1992 tot 22 feb 1993, Ahin / Gives / Wanze (Lg) : 1 ad. ♂ (Loly P.; CH).
- 15 nov 1995 tot 31 maa 1996, Basse-Meuse (Lg), Herstal tot Oost-Maarland : 1 om 2 ad. ♂ (Testaert D. et al.; CH).
- 18 okt 1997, Chimay (H), meer van Virelles : 1 ad. ♂ (Deflorenne P.; CH).
Witoogeend is niet meer te homologeren vanaf 1998. De reden hiervoor is dat er gedurende de laatste tien onderzochte winters (1993 – 94 t.e.m. 2002 – 03) 198 exemplaren gemeld werden (zie tabel 3). In elk van die opeenvolgende winters werden meer dan 10 exemplaren gezien. Het BAHC legt de lat voor een beoordeelsoort voortaan op maximum 100 gemelde exemplaren in de afgelopen 10 jaar. De topwinter was 2002 – 03 met 35 exemplaren. De zwakste winter uit die periode was 1996 – 97 met 11 exemplaren. Nagekomen beschrijvingen t.e.m. 1997 blijven welkom. Voor 1998 – 2003 ontvingen BAHC en CH aanvaardbare beschrijvingen van 21 exemplaren. Als men in aanmerking neemt dat er tijdens deze zes opeenvolgende winters 131 exemplaren gemeld werden, dan is het rapporteringspercentage amper 21,8 %. Het overzicht in de homoloogierapporten geeft hierdoor een vertekend beeld van de ware status van de soort. Dit toont aan dat een grote meerderheid van de waarnemers het niet langer zinvol acht om deze soort te documenteren. Zie tabel 3.

Koningseider *Somateria spectabilis* (0 + 3 = 3)

(3) 9 en 10 sep 2003, Brugge (W), voorhaven, Zeebrugge : 1 2de zomer ♂ (Herman D., Verstraete H. et al.; BAHC; video Adriaens P.).
Na waarnemingen in 1984 en 1986 is dit het derde geval voor België.

Brilzee-eend *Melanitta perspicillata* (0 + 6 = 6)

(1 – 2) 26 feb tot 5 maa 2000, Oostduinkerke (W) : 1 ♂ en 1 ad. ♀ (De Smet G. et al.; BAHC; De Smet, 2000; foto's Janssen L. arch. BAHC; schets Driessens G. arch. BAHC).
(3) 31 jan en 1 feb 2001, Oostduinkerke (W) : 1 ad. ♂ (Spanoghe G., Rousseau J.-S.; BAHC); 12 maa 2001, Oostduinkerke (W) : 1 ♂ en 1 ad. ♀ (Spanoghe G.; BAHC).
(4) 9 feb tot 11 apr 2003, Oostduinkerke (W) : 1 ad. ♂ (D'Hert D. et al.; BAHC; foto D'Hert D.).
(5) 11 feb tot 3 maa 2003, Oostduinkerke (W) : 1 ♀ (D'Hert D. et al.; BAHC).
(6) 5 dec 2003, Oostduinkerke (W) : 1 ad. ♂ (D'Hert D.; BAHC).

Deze nieuwe soort voor België werd door het BAHC in categorie A aanvaard. Het eerste geval wordt uitvoerig beschreven door De Smet (2000), waarin ook uitgelegd wordt waarom eerdere meldingen uit 1845, ca. 1895 en 1977 niet voor aanvaarding in aanmerking komen. Merkwaardig

93/94	94/95	95/96	96/97	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	Totaal
23	13	20	11	18	10	12	23	33	35	198

Tabel 3. Aantal in België gemelde Witoogeenden *Aythya nyroca* winter 1993/94 - winter 2002/03
Table 3. Numbers of Ferruginous Duck reported in Belgium during the winters 1993-94 until including 2002-03.

1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Totaal
15	11	8	6	17	13	19	18	10	8	125

Tabel 4. Aantal in België gemelde Ijsduikers *Gavia immer* in de periode 1994-2003

Table 4. Numbers of Great Northern Loon reported in Belgium during 1994-2003.

genoeg wordt een woord van deze soort op niet minder dan drie schilderijen afgebeeld door Jan Brueghel de Oude (ca. 1568 – 1625) en wellicht gekopieerd door Jan Brueghel de Jonge. Aangezien de iriskleur en de pootkleur van de Brilzee-eend op deze schilderijen correct zijn, lijkt het aannemelijk dat de schilder een vers dood of levend exemplaar zag. De herkomst van dit model zal wel voor altijd een raadsel blijven. Het precieze aantal Brilzee-eenden in 2000 – 03 is niet gekend: het zou wel eens om twee of meer terugkerende exemplaren kunnen gaan.

Ijsduiker *Gavia immer*

Ijsduiker wordt retroactief vanaf 1998 niet meer als een beoordeelsoort beschouwd, omdat in de voorbije 10 jaar (periode 1994 – 2003) 125 exemplaren gemeld werden (zie tabel 4). Dit is meer dan 100 exemplaren, de drempel om nog als een beoordeelsoort beschouwd te worden. Het aantal gemelde exemplaren fluctueert in de afgelopen 10 jaar, met minimaal 6 in 1997 en maximaal 19 exemplaren in 2000. Voor de periode die in dit rapport behandeld wordt (1998 – 2003) ontvingen BAHC en CH documentatie over 31 aanvaardbare exemplaren. In die periode werden 85 exemplaren gemeld, wat een rapporteringspercentage van 36,5 % oplevert. Zie tabel 4.

Kuhls Pijlstormvogel *Calonectris diomedea* (0 + 24 = 24)

(23) 18 jul 1998, Oostende (W) : 1 ex. in vlucht Z.W. om 14h47 (Janssen L., Demeulemeester M.; BAHC).

(24) 29 sep 2003, De Panne (W) : 1 ex. in vlucht naar N. om 17h07 (Spanoghe G., Carchon Ph., Verbelen D., Bosman D.; BAHC).

Tijdens de periode 1998 – 2003 werden bovendien 9 grotere pijlstormvogels *Calonectris diomedea* / *Puffinus gravis* gemeld. Deze vogels werden te ongunstig gezien om in zeetrekomstandigheden op naam te brengen. Twee meldingen van Kuhls Pijlstormvogel werden niet gedocumenteerd en een melding werd niet aanvaard.

Grote Pijlstormvogel *Puffinus gravis* (0 + 2 = 2)

(2) 13 sep 1998, Nieuwpoort (W) : 1 ex. in vlucht Z.W. om 14h55 (Lossy K., Van de Meutter F.; BAHC).

De is het tweede geval voor België. Het eerste geval was op 4 jan 1984 te Oostende (W), een ongewone datum voor deze soort in West-Europa. Ondanks de zeldzaamheid van de soort bleven sinds 1976 8 meldingen zonder verslag. Een oproep aan de waarnemers om deze meldingen alsnog te documenteren is hier dan ook zeker op zijn plaats.

Vale Pijlstormvogel *Puffinus mauretanicus* (0 + 26 = 26)

(21) 2 aug 1998, De Panne (W) : 1 ex. in vlucht Z.W. tussen 16h45 en 17h30 (Demeulemeester

M.; BAHC).

(22) 2 okt 1999, Oostende (W) : 1 ex. in vlucht Z.W. om 17h06 – 17h10 (Janssen L., Princen Y.; BAHC).

(23 – 24) 4 sep 2001, De Panne (W) : 2 ex. (Spanoghe G.; BAHC).

(25) 8 sep 2001, De Panne (W) : 1 ex. in vlucht Z.W. om 14h50 (Adriaens P., Vantieghem S.; BAHC).

(26) 7 okt 2003, De Panne (W) : 1 ex. in vlucht Z.W. om 08h04 (Verbelen D., Spanoghe G., Bosman D., Matheve H.; BAHC).

In de periode 1998 – 2003 bleven 75% van de meldingen zonder verslag: 1998 (9), 1999 (9), 2000 (1), 2001 (3), 2002 (1) en 2003 (1). GUTIÉRREZ (2003) wees erop dat deze soort gedurende de laatste decade op wereldvlak jaarlijks met 7,8 % afgenomen is. Als deze achteruitgang zich verderzet, dan kan Vale Pijlstormvogel in minder dan 58 jaar uitgestorven zijn. De voornaamste problemen waarmee Vale Pijlstormvogel te kampen heeft zijn: voedseltekort, onvoldoende bescherming van de grotten waarin zij broeden, predatie door ingevoerde zoogdieren, olierampen en illegale consumptie door mensen. Het BAHC vraagt dan ook een extra inspanning aan de waarnemers om alle observaties te documenteren.

Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus* (5 + 65 = 70)

(58) 19 jan 1998, Oostende (W) : 1 ex. in vlucht Z.W. om 16h00 (Verstraete H., Vanloo E., Vanlint C.; BAHC).

(59) 4 sep 2001, De Panne (W) : 1 ex. in de namiddag, pleisterend gedurende ongeveer 30 minuten (Spanoghe G.; BAHC).

(60) 9 sep 2001, De Panne (W) : 1 ex. in vlucht Z.W., rond 19h00 – 19h30 (Raty L., Lafontaine R.-M. et al.; CH).

(61) 16 sep 2001, Oostende (W) : 1 ex. in vlucht Z.W. om 07h30 (Vanwynsberghe J., Vergauwen G., Janssen L.; BAHC).

(62) 22 nov 2001, Nieuwpoort : 1 ex. in vlucht Z.W., rond 15h30 (De Broyer A.; CH).

(63 – 65) 28 sep 2003, De Panne (W) : 2 ex. in vlucht Z.W. om 18h24; 1 ex. in vlucht Z.W. om 18h55 (Verbelen D., Spanoghe G., Bosman D., Carchon P.; BAHC).

(66) 28 sep 2003, Oostende (W), Raversijde : 1 ex. in vlucht Z.W., 's avonds (Goossens T.; BAHC).

(67) 28 sep 2003, Brugge (W), Zeebrugge : 1 ex. in vlucht Z.W. van 18h48 tot 19h10 (Beirens P.; BAHC).

(68) 5 okt 2003, De Panne (W) : 1 ex. in vlucht N.O. om 13h38 – 13h50; 1 ex., mogelijk dezelfde, in vlucht Z.W. om 14h30 (Verbelen D., Spanoghe G., Bosman D., Claeyss S.; BAHC).

(69) 8 okt 2003, De Panne (W) : 1 ex. pleisterend van 08h43 tot 13h50, daarna N.O. (Verbelen D., Spanoghe G. et al.; BAHC).

(70) 15 dec 2003, Oostende (W), oosterstaketsel:

1 ex. in vlucht Z.W. om 09h10 (Feys S.; BAHC).

Daarnaast werden in de periode 1998 – 2003 volgende gegevens niet gedocumenteerd: 1997 (4), 1998 (5), 2001 (3), 2002 (1) en 2003 (4). Twee gevallen uit 1997 werden niet aanvaard.

Grote Aalscholver *Phalacrocorax carbo carbo* (0 + 1 = 1)

(1) R 24 okt 2000, Gives (N), île des Beguines : 1 ex. met witte kleurring met groene code 'BJJ' (Lacroix P., Paquet J.-Y.; BAHC).

Dit exemplaar werd op 28 jun 1999 als pullus geringd in een Schotse kolonie (Murray Isles, Gatehouse, Dumfries & Galloway) waar enkel de ondersoort *Ph. c. carbo* broedt; de vogel droeg ook een wetenschappelijke ring met opschrift 'London 5207077' (Lauder A. *vide* Ekins G. *in litt.*). Het betreft het eerste aanvaarde geval voor België.

Dwergaalscholver *Phalacrocorax pygmeus* (0 + 2 = 2)

(1) 28 dec 2000 tot 21 jan 2001, Warneton (H), Le Touquet, en Ploegsteert (H) : 1 eerste winter (Capelle C., Van Halst V. et al.; CH & BAHC; CAPELLE, 2001, CAPELLE & DE SMET, 2002; foto's Remaut H. *in Dutch B.* 23 : 64 en 24 : 2, Capelle C. *in Dutch B.* 23 : 113 en 24 : 2; video Janssen L. *in PLOMP et al.* 2001).

(2) 4 tot 23 maa 2003, Hermalle-sous-Argenteau (Lg), plas langs de oever van het Albertkanaal, en 7 maa 2003, Voeren (L), Moelingen : 1 ad. in

Dwergaalscholver *Phalacrocorax pygmeus*, Eijsder Beemden (Ned.), 7 maart 2003
(Foto: Marten van Dijl)

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Totaal
0	8	7	0	14	22	19	27	24	16	137

Tabel 5. In België gemelde Koereigers *Bubulcus ibis* in de periode 1993-2002
Table 5. Cattle Egrets reported in Belgium during the period 1993-2003.

Koereiger *Bubulcus ibis*, Knokke, juli 1998
(Foto: Patrick Beirens)

broedkleed (Herman D., Vandevyvre X. *et al.*; BAHC & CH; VAN ENGELSCHOVEN *et al.*, 2003; foto's (van dezelfde vogel, maar te Eijssder Beemden, Oost-Maerland, Nederland) Lemmens K. in *Dutch B.* 25 : 131 en 196; van der Zwan J. in *Dutch B.* 25 : 151; van Dijk M. in *Dutch B.* 25 : 151; Palmen P. in *Bird. World* 17 : 22; Olivier R. & van Dijk M. in *Bird. World* 16 : 103; Groenez G. arch BAHC; Vandevyvre X. te Hermalle-sous-Argenteau, arch. CH).

Deze gevallen vormen de eerste twee waarnemingen van deze soort in België. De vogel van 2000 – 01 werd ook gezien in Frankrijk, te Deûlémont en Frelenghien (Nord) en werd gehomologeerd door de Franse CHN (FRÉMONT & LE CHN, 2002). Het exemplaar van 2003 bracht regelmatig de dag door in België, maar keerde minstens 's nachts terug naar de Eijssder Beemden, op Nederlands grondgebied. De beslissing van de Nederlandse CDNA rond dit geval werd nog niet gepubliceerd.

Ralreiger *Ardeola ralloides* (4 + 23 = 27)

(25) 4 jul 1997, Viersel (A) : 1 ad. (Jacobs I. & M., De Rouck K. *et al.*; BAHC; foto's De Rouck K. arch. BAHC).

(27) 25 mei 2001, Itteren (Bw), kanaal Brussel – Charleroi : 1 ex. in vlucht naar Z. boven het kanaal, rond 10u (Rabosée D.; CH).

(27) 9 jun tot 13 jul 2003, Hensies (H), marais d'Hensies : 1 ex. (Baccaert A. *et al.*; CH & BAHC; foto Verbanck K. arch. BAHC).

Twee exemplaren die door veel waarnemers gezien werden, bleven zonder verslag : 1998 Willebroek (A) en 2003 Harelbeke (W). Het BAHC

doet een oproep om deze meldingen alsnog te documenteren. Daarnaast was er een mededeling dat er in jun 1998 een exemplaar zowel te Kessenich (L) als op Nederlands grondgebied gezien werd. Het BAHC heeft ook hierover geen nadere details ontvangen.

Koereiger *Bubulcus ibis*

ADDENDUM

- 11 en 12 mei 1997, Elen / Rotem (L), Bichterweert : 4 ex. (Renerekens N., Cuypers T., Schols R.; BAHC).

Ook Koereiger verdwijnt vanaf 1998 als beoordeelsoort. In de laatst beschikbare tijdreeks van 10 jaar (1993 – 2002) werden 137 Koereigers gemeld, waarmee de drempel van 100 exemplaren overschreden wordt (zie tabel 5). Het totaal voor 2003 was nog niet volledig beschikbaar. In 1999 was de soort voortdurend aanwezig aan de kust en werden in Het Zwin, Knokke (W) de eerste twee broedgevallen opgetekend. In 2002 waren er 9 broedgevallen in Het Zwin. In 2003 heeft de soort er niet gebroed. Opmerkelijk is dat Koereiger in sommige jaren ontbreekt (1993 en 1996). Ook in 2003 waren er weinig meldingen. Wellicht is er een verband met neerslag in het broedgebied. In natte jaren zwerven Koereigers minder verder uit. Zie tabel 5.

Grote Zilverreiger *Casmerodius albus*

ADDENDA

- 13 nov en 20 nov 1994, Chimay (H), meer van Virelles : respectievelijk 1 en 2 ex. (Deflorenne P., CH).

- 6 nov 1995 tot 16 maa 1996, marais d'Harchies, Bernissart (H) : 1 tot 2 ad. (Baye J.-M., Dufourny H., Verroken D. & L. *et al.*; CH).

- 9, 11, 15 en 16 maa 1996, Chimay (H), meer van Virelles : 1 ex. (Deflorenne P.; CH).

CORRIGENDA

- 14 okt tot 21 nov 1992, Chimay (H), meer van Virelles : 1 ex. (Deflorenne P., Lambert M., Philippart B. *et al.*; CH).

- 28, 29 okt en 5 nov 1995, Chimay (H), meer van Virelles : 1 ex. (Deflorenne P., Ameels M.; CH).

Grote Zilverreiger hoeft niet langer gehomologeerd te worden vanaf 1 jan 1998. Een ruwe telling levert ten minste 52 exemplaren op in 1998. Sindsdien nemen de aantallen verder toe, met bijvoorbeeld waarnemingen op 65 plaatsen in de winter 2002 – 03 en een maximumaantal van 32 exemplaren op de Platwijers, Zonhoven (L) op 1 dec 2002.

Twee als nestjong te Lac de Grand-Lieu, Loire Atlantique, Frankrijk, geringde Grote Zilverreigers werden in Vlaanderen teruggemeld, één ervan zelfs herhaaldelijk :

(1) V 29 apr 2002 Lac de Grand-Lieu, Loire Atlantique, Frankrijk, code Paris CA58870

R 30 sep 2002 Bornem (A), Wintam

R 27 maa 2004 Sint-Joris-Winge (VB), Gempvijver (Marion L. *in litt.*)

(2) V 15 mei 2002 Lac de Grand-Lieu, Loire Atlantique, Frankrijk, code Paris CA60590
R 16 aug 2002 Oudenaarde (O) (Marion L. *in litt.*)

Zwarte Ibis *Plegadis falcinellus* (72 + 26 = 98)

(96 – 98) 20 okt 1998, Harelbeke (W), De Gavers : 3 ex. in vlucht Z.W. om 16h40 (Verbanck K., Maes M.; BAHC).

Waarschijnlijk gaat het hier om drie exemplaren die eerder in Nederland gezien werden : op 17 okt 1998 bij Den Hoorn, Texel en de dag nadien in De Putten, Camperduin.

Zeearend *Haliaeetus albicilla* (31 + 71 = 102)

(94) 23 nov 1998, Marcourt / Jupille (Lx) : 1 eerste winter (Vieuxtemps D.; CH).

(95) 3 dec 1998 tot 27 feb 1999, Melsen / Eke, Eke-Landuit / Vurste / Munte / Semmerzake / Brakel (O) : 1 juv., waarschijnlijk ♂ (Van Wassenhove N. *et al.*; BAHC; VERBELEN (1999); MENSCHAERT (1999); foto's Huys N. / Fennec Films in *Dutch B.* 21 : 62 en 125, *Bird. World* 12 : 9 en 99, *De Standaard-magazine* 12 maa 1999 : 16 – 17).

(96) 13 dec 1998 tot 14 feb 1999, Arendonk (A), De Braeckeleer : 1 juv., geringd (Elsermans S. en G., Aeschlimann G., Devos J., Mijlemans W. *et al.*; BAHC; SMETS (1999); gefilmd door RTV-nieuws, regionale televisie).

(97) 28 dec 1998 tot 14 jan 1999, Kruibeke / Bazel (O) : 1 juv., waarschijnlijk ♀ (Driessens G. *et al.*; BAHC; schets Driessens G. arch. BAHC); 18 jan 1999, Vlierzele (O), dicht bij stort : 1 juv. (De Ruwe F.; BAHC).

(98) 28 nov 1999, Escanaffles (H), bezinkingsbekkens : 1 imm. (Derume M.; CH).

(99) 13 jan 2001, Chimay (H), meer van Virelles : 1 imm. (Deflorenne P.; CH).

(100) 2 nov 2001, Escanaffles (H), bezinkingsbekkens : 1 imm. (Derume M. *et al.*; CH); 2 nov 2001, Sint-Denijs (W) : 1 juv. (De Coene D., T'Jollyn F. *et al.*; BAHC).

(101) 15 dec 2001 tot 12 jan 2002, Brugge (W), Dudzele / Koolkerke / Zeebrugge : 1 juv. (Descheemaeker F., Beirens P. *et al.*; BAHC; foto's Verbanck K. en Beirens P. arch. BAHC).

(102) 29 nov 2003, Brugge (W), voorhaven, Zeebrugge; 1 dec 2003, Klemkerke (W); 2 dec 2003, Uitkerke, Uitkerkse Polder : 1 juv. (Willaert N., Van den Schoor W. & D., Beirens P. *et al.*; BAHC; foto's François R. arch. BAHC).

ADDENDUM

(92) 21 dec 1995 Ében-Émael (Lg) : 1 ad. (Berlijn M.; BAHC; Berlijn (1996); foto Meuwissen F. in *Limburgse Vogels* 7 : 1); 21 en 22 dec 1995, Oost-Maerland / Lanaye (Lg) : 1 ad. (Testaert D. *et al.*; CH); 27 dec 1995, Ophoven (L) : 1 ad. (anoniem, BAHC).

Het aantal waarnemingen van Zeearend neemt toe in België. Helaas neemt ook het aantal ongedocumenteerde meldingen toe : 1998 (3), 1999 (11), 2000 (4), 2001 (7), 2002 (5) en 2003 (4). Op 43 meldingen in de besproken periode werden er

slechts 9 (21%) aan BAHC of CH voorgelegd. In het Verdronden Land van Saeftinghe, Zeeuws-Vlaanderen, Nederland, overwintert de soort regelmatig. Deze vogels worden ook af en toe op Belgisch grondgebied gezien.

Vale Gier *Gyps fulvus* (4 + 28 = 32)

(13) 4 en 5 jun 2001, Philippeville (N), Roly, plaine de Ransart-Bochamp : 1 imm. 2e zomer Z. om 15h00 (Rousseau J.-S., Paquet J.-Y., Hanus B. *et al.*; BAHC; foto's Rousseau J.-S. arch. BAHC).

(14) 4 mei 2002, Duffel (A) : 1 ex. in vlucht W. rond 13h30 (Kelchtermans J., Dierckx D.; BAHC); Lier (A), Anderstad : 1 ex. in vlucht W. om 13h46 (De Rouck K., Matheve H., Jacobs M., Colin D. *et al.*; BAHC).

(15) 17 mei 2002, Wetteren (O) : 1 ex. in vlucht Z. rond 16h00 (Caekebeke L.; BAHC); 18 mei 2002, Melsen (O), De Putten : 1 ex. in vlucht N.W. om 11h10 (Hoste S., Reygaert M.; BAHC).

(16 – 30) 5 tot 8 jun 2002, Nokere (O) en omgeving : tot 15 ex., die drie nachten doorbrengen in het kasteelpark van Nokere, dan vertrekken richting Z. (Deconinck I., Colembie G., Verstraete H., De Smet G. *et al.*; BAHC; foto's Verbanck K., Baptiste Y., Steenkiste I. in *Natuur.oriol.* 69 : 75; Steenkiste I. in *Dutch B.* 24 : 235, 253; Beirens P. arch. BAHC ; video Adriaens P., Janssen L.). De groep telde minstens 6 eerste zomer, 3 tweede zomer en 4 derde zomer vogels (Forsman D. in litt.).

(31) 7 jun 2002, Solwaster (Lg), bois des Rhus : 1 ex. (Finck S.; CH).

(32) 4 jun 2003, Jurbise (H), Masnuy-Saint-Jean, Château de la Brûlotte : 1 eerste zomer (Dehombreux E., Schollaert V., Desquesnes S.; CH). ADDENDUM

(6 – 12) 19 mei 1997, Waarbeke (O) / Galmaarden (VB) : 7 ex. tussen 12h30 en 12h45 (Faveyts W.; BAHC).

In totaal werden in de besproken periode 44 exemplaren niet ingediend, waaronder een melding van niet minder dan 27 exemplaren samen te Mont / Godinne (N) in 2001. Er is een opmerkelijke toename van het aantal waarnemingen van Vale Gier in de Lage Landen.

Slangenarend *Circaetus gallicus* (4 + 24 = 28)

(19) 22 mei 1998, Frasnes-lez-Buissenal (H), Hameau des Papins : 1 ex. in vlucht N.O., rond 12h00 (Schollaert V.; CH).

(20) 18 tot 30 mei, 25 jun, Kalmthout (A); 19, 20, 26 jul 1998, Brecht (A), Schietveld : 1 ex. (Van Wynsberghe J. *et al.*; BAHC; foto's De Ridder J. in *Dutch B.* 20 : 193, *Bird. World* 11 : 294.).

(21) 26 jul 1998, Kallo (O) : 1 ex. om 11h00 (Vergauwen G., Timmerman T.; BAHC).

(22) 26 jun tot 8 jul 1999, Huy (Lg), Ben-Ahin, oude steengroeve : 1 eerste zomer (Dujardin R., Ameels M., Dufourny H. *et al.*; CH; foto's Buckens J. in *Dutch B.* 21 : 237).

(23) 23 jun 1999, Brecht (A), Groot Schietveld; 30 jun 1999, Brasschaat (A), Klein Schietveld; 9 en 10 jul 1999, Brecht (A), Groot Schietveld : 1 eerste zomer (met bleke kop) (Dupont V. *et al.*; BAHC; foto Buckens J. arch. BAHC).

(24 – 25) 20 apr 2000, Viroinval (N), Breumont : 2 ex. ter plaatse (Claerebout S., Tombour S.; CH; foto's Claerebout S. arch. CH).

(26) 11 jun 2000, Wanne (Lg) : 1 ex., rond 12h20

(Bronne L., Gonzalez Ciruela N.; CH).

(27) 11 sep 2000, Floriffoux (N), kluis : 1 ex. in vlucht Z.-Z.W., rond 10h00 (Mathieu H.; CH).

(28) 3 jul 2001, Grand-Reng (H) : 1 ex. (Vandevyvre X.; CH).

ADDENDUM

(16) 23 mei 1995, Frasnes-lez-Buissenal (H), Dieu des Monts : 1 ex. in vlucht Z.O., rond 14h30 (Cuvelier E.; CH).

Ten minste een van de twee vogels van Viroinval in 2000 zou hier gepleisterd hebben tot 2 jun ; waarnemingen na 20 apr werden echter (nog) niet gedocumenteerd bij de comités.

Steppiekiekendief *Circus macrourus* (13 + 8 = 21)

(21) 17 apr 2003, Brecht (A), Groot Schietveld : 1 tweede zomer ♂ (Elst J., De Ridder J.; BAHC).

Ruigpootbuizerd *Buteo lagopus*

- 11 nov 2001, Relegem (VB) : 1 juv. van 09h00 tot 09h15, daarna naar W. (Janssens M., Segers M.; JANSSENS & SEGERS 2002; BAHC).

- 25 dec 2002 tot 30 maa 2003, Kieldrecht / Beveren (O) : 1 juv. (Van de Perre L., Everaert J., Driessens G. *et al.*; BAHC; foto's De Rouck K. in *Natuur.oriol.* 69 : 162; Adriaens P. en Everaert J. arch. BAHC).

ADDENDUM

- 24 feb 1987, Gembloux (N), boven de oude suikerfabriek, dicht bij het station : 1 ♀ (Deflorenne P.; CH).

Ruigpootbuizerd is sinds 2001 opnieuw een beoordeelsoort in heel het land. De waarnemingen van deze soort in Wallonië tijdens de eerste helft van de in dit rapport behandelde periode (1998 – 2000) werden al door de CH gepubliceerd in een rapport dat enkel die soorten behandelt die buiten Vlaanderen aan homologatie onderworpen zijn. (LA COMMISSION D'HOMOLOGATION, 2003). In tien opeenvolgende winters (1993 – 94 t.e.m. 2002 – 03) blijken 209 exemplaren gemeld te zijn in België, met als uitschieters de winter 1996 – 97 met 54 exemplaren. Dit betekent dat ook deze soort meer dan 100 gemelde exemplaren op 10 jaar oplevert en strikt genomen beter thuishoort

in een rapport over schaarse vogels. BAHC en CH zijn evenwel van oordeel dat het aantal determinatiefouten hoog blijft en dat het aantal gepubliceerde meldingen hierdoor mogelijk een verkeerd beeld geeft van de status van Ruigpootbuizerd. Minder ervaren waarnemers lijken verantwoordelijk voor een groot aandeel van de claims met betrekking tot deze soort die vaak verward wordt met lichte Buizerds *Buteo buteo*.

Schreeuwarend *Aquila pomarina* (3 + 3 = 6)

(5) 2 jul 2000, Focant (N) : 1 ex. om 14h50 (Veraghtert W., Vermeyen R.; BAHC).

(6) 12 sep 2002, Grimbergen / Vilvoorde (VB) : 1 juv. in vlucht Z.W. om 13h15 (Smets A.; BAHC; foto Smets A. in *Dutch B.* 24 : 393).

Bastaardarend *Aquila clanga* (4 + 6 = 10)

(10) 18 en 19 okt 2001, Lanaken (L), Hochter Bampd : 1 juv. (Dierckx D., Elst J., Vanwynsberghe J. *et al.*; BAHC).

Schreeuw- of Bastaardarend *Aquila pomarina / clanga* (0 + 1 = 1)

(1) 11 okt 1997, Hingene (A), De Notelaer / Temse (O), Schousselbroek : 1 ex. om 11h00. (Reyniers J.; BAHC).

Steppearend *Aquila nipalensis* (0 + 1 = 1)

(1) 18 tot 26 jun 1998, Gent (O), Moerbeke : 1 eerste zomer (Everaert J., Bekaert L., Craps C., De Smet G., Spanoghe G.; BAHC; foto Everaert J. arch. BAHC).

Het gaat om het eerste Belgische geval aanvaard in Categorie A.

Dwergarend *Hieraaetus pennatus* (0 + 7 = 7)

(6) 26 mei 2000, Esneux (Lg), Tilff : 1 ex. donkere vorm, waarschijnlijk ad., in vlucht N. om 12h15 (Joris A.; CH; foto's Joris A. arch. CH).

(7) 24 jun tot 4 aug 2001, Verrebroek (O) : 1 eerste zomer, bleke vorm (De Vos J. *et al.*; BAHC; foto's Deloddere W. in *Dutch B.* 23 : 239, De Rouck K. in *Oriol.* 68 : 24).

Dwergarend *Hieraaetus pennatus*, Verrebroek, 27 juni 2001 (Foto: Wim Deloddere)

Klein Waterhoen *Porzana parva* (4 + 30 = 34)
(34) 3 tot 5 mei 1999, Geel (A), Sint-Jozef-Olen :
1 ad. ♀ (Cools A. *et al.*; BAHC; foto Matheve H.
arch. BAHC).

Kleinst Waterhoen *Porzana pusilla* (4 + 22 = 26)
(18 – 22) 15 jun tot 24 jul 1999, Brecht (A), Groot
Schienveld : ten minste 3 roepende ♂ en één
♀, 1 geslaagd broedgeval (nest gevonden op 5 jul,
6 à 7 pulli, waarvan 4 werden geringd (De Ridder
J. *et al.*; BAHC; foto's De Ridder J. in *Oriol.* 65 : 162,
Dutch B. 21 : 236).

(23 – 24) 13 mei tot 23 jun 2000, Brecht (A) : ten
minste 1 ♂ en 1 ♀, broedpoging (5 eieren, opge-
geten door ratten op 23 jun, net voor het uitko-
men) (Devos J., De Ridder J. *et al.*; BAHC; foto
Goossens T. in *Dutch B.* 22 : 184).

(25) 28 aug tot 7 sep 2000, Mechelen (A),
Mechels Broek : 1 juv. (Van de Meutter F., Lossy K.,
Nossent R., Dierckx W., Driessens G. *et al.*; BAHC;
schets Driessens G. arch. BAHC).

(26) 11 sep 2000, Oud-Turnhout (A), De
Liereman : 1 juv. (Elsermans S.; BAHC; foto
Elsermans S. in *Oriol.* 67 : 25).

De nestvondsten op het Groot Schienveld, Brecht
(A) in 1999 en 2000 zijn uitzonderlijk. Het BAHC
ontving graag meer informatie over roepposten
in Limburg in 1999 en zoekt het adres van J.
Schamp, die in 1999 een Kleinst Waterhoen in de
achterhaven van Zeebrugge (W) zou gefotograf-
eerd hebben.

Kleine Trap *Tetrax tetrax* (15 + 10 = 25)

(25) 9 tot 16 dec 2000, Brugge (W), achterhaven,
Hoge Noen, Zeebrugge en omgeving : 1 ex.
(Boesman P. *et al.*; BAHC; foto's Beirens P. in *Bird.
World* 14 : 10, *Oriol.* 67 : 54; video Janssen L. in
PLOMP *et al.* (2001)).

Dit is een dwaalgast die vroeger regelmatig in
België voorkwam. In Frankrijk daalde het aantal
territoriale ♂ van 7200 in 1980 naar 1300 à
1400 in 2000. De achteruitgang is het meest uit-
gesproken in graangewassen (35% van de popu-
latie in 2000) en is daar met uitsterven bedreigd.
In de Languedoc, waar 23% van de Franse Kleine
Trappen broeden is er een lichte toename door de
braaklegging van wijngaarden. In de Crau (37%)
bleef de populatie gedurende de laatste 10 jaar
stabiel. 5% van de Franse populatie broedt in
andere gedeelten van het land. Een oostelijke her-
komst van een gedeelte van onze Kleine Trappen
is waarschijnlijk. Ook daar krimpt het broedareal
in : Oekraïne (100 – 110 exemplaren), Rusland
(9000 territoriale ♂ en ♀) en Kazachstan (ca. 20000
exemplaren).

Oostelijke Kraagtrap *Chlamydotis macqueenii* (3
+ 1 = 4)

(4) 19 en 20 jan 2003, Lombardsijde (W) : 1 eer-
ste winter ♀; verzwakt en overgebracht naar
vogelasiel (Valcke J. *et al.*; BAHC; FRANÇOIS (2003);
DE SMET (2003a en b); JUDAS & VELTER (2004);
BAHC; foto's Buckens J. in *Bird. World* 16 : 19,
Dutch B. 25 : 129; François R. in *Bird. World* 16 :
18, *Dutch B.* 25 : 149; Judas J. in *Bird. World* 16 :
152, 17 : 25).

De Oostelijke Kraagtrap van Lombardsijde (W)
werd verzwakt naar het vogelopvangcentrum van
Oostende (W) overgebracht. Op 18 maa 2003

werd hij via Parijs naar Taïf, Saoedi-Arabië overge-
vlogen. De vogel werd daar van een satel-
lietzender voorzien en gelost in Mahazat as Sayd.
Hij verplaatste zich 257 km noordoostwaarts,
maar werd vermoedelijk door bedoeïnen gedood
nog voor hij Saoedi-Arabië verlaten had. Op 19
juli werd zijn losgesneden zender teruggevonden.
Het BAHC vernam dat er Oostelijke Kraagtrappen
illegaal vanuit de Verenigde Arabische Emiraten in
ons land ingevoerd werden tijdens het najaar van
2002. Mocht dit correct blijken, dan is het waar-
schijnlijk dat deze vogels in de vrije natuur gelost
werden om valken te trainen. Kraagtrappen over-
leven deze oefening zelden. Aangezien details
over deze invoer ontbreken, klasseerde het BAHC
de Oostelijke Kraagtrap in categorie A (wilde
vogel). Mocht er een aantoonbaar verband aan
het licht komen, dan zal de categorie herzien wor-
den.

Griël *Burhinus oediacnemus* (9 + 38 = 47)

(44) 29 maa 1998, Marche-en-Famenne (Lx), ste-
nig terrein « Horécatal » : 1 ad. (Vieuxtemps D.,
Ameels M.; CH; foto Ameels M. arch. CH).

(45) 11 maa 2000, Brugge (W), CTO-vlakte, ach-
terhaven, Zeebrugge : 1 ex. (Vanloo E., Goethals T.,
BAHC).

(46) R 23 apr 2000, Knokke (W), Het Zwin : 1 eer-
ste zomer, gekleurringd (rode kleurring aan linker-
tarsus, witte aan rechtertibia, zwarte boven een
wetenschappelijke ring aan rechtertarsus)
(Spanoghe G., Remaut H., De Smet G., Burggraeve
G. *et al.*; BAHC).

(47) 28 apr 2000, Pommeroeul (H), Pont cocu : 1
ex. (Dufourmy H. *et al.*; CH).

De vogel van het Zwin werd als pullus geringd op
23 mei 1999 te Icklingham, Suffolk (Verenigd
Koninkrijk), en nog gezien op een slaapplaats in
hetzelfde gebied op 23 aug 1999; de vogel draagt
een wetenschappelijke ring met code London
EG01124 (Green R.E. in *litt.*). Volgende meldingen
werden niet ontvangen : 1999 (2), 2001 (4), 2002

(1) en 2003 (2). Slechts een derde van de waar-
nemingen van Griël werd bij de comités inge-
diend.

Vorkstaartplevier *Glareola pratincola* (0 + 3 = 3)

(2) 9 mei 1998, Knokke (W), Het Zwin, interna-
tionale dijk : 1 ex. in vlucht N.O. om 13h51
(Defoort Th., Demeulemeester M., De Smet G. *et
al.*; BAHC).

(3) 13 mei 1998, Harelbeke (W), De Gavers : 1 ex.
van 15h30 – 15h40 tot 16h30 (Van De Ginste C.,
Desmet E., Vandersarren N., Beernaert R.; BAHC).
De vogel van Het Zwin werd ook in Nederland
gezien, eerst te Cadzand en daarna te Breskens
(waar de trektellers telefonisch verwittigd waren
na de waarneming in België). De Nederlandse
waarnemingen werden door de CDNA gehomo-
logeerd (WIEGANT *et al.*, 1999b).

Mongoolse Plevier *Charadrius mongolus* (0 + 1 =
1)

(1) 4 aug 1999, Nieuwpoort (W), IJzermonding,
en 5 aug 1999, Bredene (W), bezinkingsbekkens,
daarna opnieuw Nieuwpoort (W), IJzermonding :
1 ad. ♀ (Selosse N., Buckens J., Ferdinand B. & M.,
Lossy K. *et al.*; BAHC; DRIESSENS (1999); videoprints
Verbanck K. arch. BAHC; foto's van hetzelfde
exemplaar, genomen te Hemmes de Marck, Pas-
de-Calais, France, op 8 aug, Vandegehuchte M. in
Dutch B. 21 : 239, *Bird. World* 13 : 26; geluidsop-
name Vercruyse E., sonogram Hoste S. arch.
BAHC).

Na zijn korte verblijf in België werd de vogel
teruggevonden te Hemmes de Marck (Pas-de-
Calais, France) waar hij werd waargenomen van 7
tot 10 augustus. Een Mongoolse Plevier was later
ook aanwezig van 29 aug tot 2 sep 1999 bij Le
Havre (Seine-Maritime, France). Deze twee geval-
len werden gehomologeerd (als twee verschillen-
de exemplaren) door de Franse CHN (FRÉMONT &
CHN 2000). De ondersoortbepaling van de
Belgische vogel is nog in beraad.

Oostelijke Kraagtrap *Chlamydotis macqueenii*, Lombardsijde, 22 januari 2003
(Foto: Roland François)

Aziatische Goudplevier *Pluvialis fulva* (0 + 3 = 3)
(2) 29 apr 2000, Brugge (W), De Pelikaan, achterhaven, Zeebrugge : 1 ad. (Elst J., Vergauwen G., Van den Schoor W., Willaert N.; BAHC).

(3) 14 en 15 jul 2002, Reninge (W) : 1 ad. ♂ (Devos K., De Smet G. et al.; BAHC; foto's Janssen L., Verbanck K. arch. BAHC).

Dit zijn het tweede en derde geval voor België. Het eerste geval was op 16 sep 1992 te Zeebrugge (W).

"kleine goudplevier" *Pluvialis fulva / dominica* (0 + 1 = 1)

(1) 16 maa 2000, Mechelen (A), Mechels Broek : 1 ex. in vlucht Z.O. om 09h30 (Nossent R.; BAHC).

Steppekievit *Vanellus gregarius* (0 + 5 = 5)

(5) 17 aug 2002, Willebroek (A), Broek Denayer; 28 en 29 sep 2002, Bornem (A), Wintam, Noordelijk Eiland; 30 sep 2002, Niel (A), langs de Rupel : 1 ad. (Willemsen A. et al.; BAHC; foto's Heirweg B. arch. BAHC; Janssen L. in *Dutch B.* 24 : 320, arch. BAHC).

Witstaartkievit *Vanellus leucurus* (0 + 1 = 1)

(1) 14 tot 16 jul 1999, Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : 1 ad. (Neyt G. et al.; BAHC; foto *De Ruwe F.* in *Dutch B.* 21 : 237; Buckens J. in *Oriol.* 65 : 163).

Dit is de eerste waarneming van deze soort voor België.

Bonapartes Strandloper *Calidris fuscicollis* (0 + 4 = 4)

(3) 2 en 3 aug 1998, Gent (O), Moerbeke : 1 ad. (Everaert J., Demeulemeester M. et al.; BAHC; foto's Everaert J. arch. BAHC).

(4) 15, 16 en 18 aug 2001, Nieuwpoort (W), IJzermonding : 1 ad. (Adriaens P. et al.; BAHC; foto's Adriaens P. arch. BAHC).

Gestreepte Strandloper *Calidris melanotos* (0 + 46 = 46)

(35) 8 jun 1998, Eghezée (N), Longchamps, bezin-

Steppekievit *Vanellus gregarius*, Willebroek, 17 augustus 2002 (Foto: Bart Heirweg)

kingsbekkens : 1 ad. (Portier B. et al.; CH).

(36) 13 en 14 okt 1998, Warcoing (H), bezinkingsbekkens : 1 juv. (Gauquie B. et al.; CH).

(37) 9 mei 1999, Uitkerke (W), Molenplasje : 1 ad. ♀ (Driessens G., Vanwynsberghe J., Vergauwen G. et al.; BAHC).

(38) 18 tot 30 sep 1999, Oostende (W) : 1 juv. (Buckens J.; BAHC, foto Buckens J. in *Oriol.* 66 : 10).

(39) 10 mei 2000, Genappe (Bw), bezinkingsbekkens : 1 ad. (de Thiers T. et al.; CH).

(40 – 41) 20 mei 2000, Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : 2 ad. (Verstraete H., Adriaens P., Vergauwen G. et al.; BAHC; video Janssen L.).

(42) 29 jul 2000, Verrebroek (O) : 1 ad. (De Rouck K., Dierckx D. et al.; BAHC).

(43) 28 tot 31 maa 2002, Pottes (H) : 1 ex., waar-

schijnlijk ♀ (Leclercq J.-A. et al.; CH; foto's Leclercq J.-A., Vuylsteke P. arch. CH; Baptiste Y. arch. BAHC).

(44) 23 tot 25 aug 2002, Bredene (W) : 1 ad. (Collaerts E. & P., Goossens J. et al.; BAHC; foto Verbanck K. in *Natuur.oriol.* 69 : 121).

(45 – 46) 3 okt 2003, Verrebroek (O), De Blikken : 2 juv. (Spanoghe G., Vanwynsberghe J. et al.; BAHC; foto Spanoghe G. arch. BAHC).

Volgende gegevens uit de besproken periode werden niet voorgelegd aan de comités : 1999 (1), 2000 (2), 2001 (2), 2002 (1) en 2003 (3).

Breedbekstrandloper *Limicola falcinellus* (4 + 18 = 22)

(22) 23 tot 25 mei 1998, Brugge (W), voorhaven, Zeebrugge : 1 ex. (Vergauwen G., Beirens P. et al.; BAHC; foto Beirens P. in *Oriol.* 64 : 119; Buckens J. arch. BAHC).

ADDENDUM

(17 – 18) 16 mei 1992, Escanaffles (H), bezinkingsbekkens : 2 ad. (Gruwier C., Selosse N.; CH). Twee meldingen bleven ongedocumenteerd : 1998 (1) en 2000 (1).

Blonde Ruiter *Tryngites subruficollis* (0 + 6 = 6)

(6) 23 tot 26 mei 1999, Oudenburg (W), Zilte Weiden : 1 ex. (Demeulemeester M., Goossens T. et al.; BAHC; foto's François R. in *Oriol.* 65 : 128; Beirens P. arch. BAHC).

Poelsnip *Gallinago media* (68 + 66 = 134)

(133) 10 en 11 okt 1998, Tienen (VB), vallei van de Gete tussen Grimde en Wommersom : 1 juv. (Collaerts E. & P., Hoebrechts E., Lambrechts J., Ameels M.; BAHC; COLLAERTS & COLLAERTS (1998); foto's Collaerts E. arch. BAHC).

(134) 10 en 11 apr 2002, Focant (N), vlakke : 1 ex. (Dermien F., Vieuxtemps D., Paquay M.; CH).

Grote Grijs Snip *Limnodromus scolopaceus* (0 + 2 = 2)

(1) 16 tot 18 jan 2001, Knokke (W), Het Zwin : 1

Blonde Ruiter *Tryngites subruficollis*, Stalhille, 25 mei 1999 (Foto: Patrick Beirens)

ad. (Ramon S., Devos K. *et al.*; BAHC; De Smet, 2001; schets Driessens G. in *Oriol.* 68 : 19; foto's Verbanck K. in *Dutch B.* 23 : 116, *Oriol.* 68 : 17; Beirens P., Legrand V. en Janssen L. arch. BAHC).

(2) 23 tot 25 sep 2003, Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : 1 ad. (Vanermen N., Spanhove T. *et al.*; BAHC).

Dit zijn het eerste en tweede geval van deze soort voor België.

IJslandse Grutto *Limosa limosa islandica*

Vanaf 1998 zijn meldingen van IJslandse Grutto niet langer aan homologatie onderworpen. Vlaamse waarnemers tonen niet veel interesse meer in de documentatie van dit taxon. Slechts een fractie van de gegevens wordt gedocumenteerd. Hoewel we via homologatie een beter inzicht verworven hebben in de voorjaars trek van IJslandse Grutto, blijft de najaars trek omwille van determinatiemoelijkheden nauwelijks gekend. Ringers van steltlopers zouden hier een bijdrage kunnen leveren. In de besproken periode werden soms behoorlijke aantallen gemeld, met als maximum 74 exemplaren in de Uitkerkse Polder, Uitkerke (W) op 21 apr 2000 (Spanoghe G.). Leerrijk zijn twee terugmeldingen van een adult σ IJslandse Grutto dat op 27 apr 2000 te Laugaras, Zuid-IJsland geringd werd. Deze vogel verbleef in augustus 2000 te Poole Harbour, Dorset, Verenigd Koninkrijk, en op 18 maa 2001 in de achterhaven van Zeebrugge, Brugge (W) (Spanoghe G., Raty L. & Van Bellingen S.; Gill J. *in litt.*). Er dient evenwel op gewezen te worden dat niet alle Grutto's op IJsland even duidelijk van de nominaat verschillen.

Dunbekwulp *Numenius tenuirostris* (4 + 0 = 4) ADDENDUM

(1) nov 1866, Gent (O), markt : 1 eerste winter σ , vers dood aangekocht (La Fontaine, comm. Vangeluwe D. / Irwin T.; BAHC; specimen eerst in coll. J.H. Gurney, dan sinds 1923 in coll. Norwich Castle Museum, 1923.74.31). Dit vergeten geval predatert de overige tot op de maand precies gedateerde Belgische specimens van Dunbekwulp. Zoals bij veel marktspecimens kon de exacte locatie waar deze vogel verzameld werd niet achterhaald worden. Aangezien de vogel ongeprepareerd op de markt aangetroffen werd, komt hij vermoedelijk uit de wijde omgeving van Gent (O). Van twee vroegere gevallen is de maand niet gekend : in de winter van 1854 – 55 werd zowel te Oostende (W) als te Leuven (VB) een bewijsstuk verzameld. Het laatste geval van Dunbekwulp dateert van augustus 1893 te Blankenberge (W) – of te Heist (W), zoals het label van deze tot op heden te Lavaux-St.-Anne (N) bewaarde opgezette vogel vermeldt.

Poelruiter *Tringa stagnatilis* (4 + 171 = 175)

(159) 18 en 19 apr 1998, Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : 1 ex. (Hessel K. *et al.*; BAHC; foto's Raty L., Legrand V. arch. BAHC).
(160) 7 mei 1998, Kallo (O) : 1 ex. (Vanwynsberghe J., Vergauwen G.; BAHC).
(161) 2 en 3 mei 1999, Gent (O), Kluizendok : 1 ex. (Bekaert L., Thoen E. *et al.*; BAHC; foto Spanoghe G. arch. BAHC).
(162) 22 maa 2000, Gent (O), Bourgoyen : 1 ex.

(Spanoghe G., Maes F. *et al.*; BAHC).

(163 – 164) 23 jul en 3 aug 2000, Bree (L), De Luysen : resp. 1 ad., en 2 ex. (Van den Bergh J., Hermans P. *et al.*; BAHC).

(165) 11 tot 13 aug 2000, Brugge (W), Hoge Noen, achterhaven, Zeebrugge : 1 ad. in rui naar winterkleed (Vergauwen G., Elst J. *et al.*; BAHC).

(166) 17 tot 19 apr 2001, Genappe (Bw), bezinkingsbekkens : 1 ad. (de Thiers T.; CH).

(167) 18 tot 22 apr 2001, Eghezée (N), Longchamps, bezinkingsbekkens : 1 ad. (Lebrun R.; BAHC; foto Joris A. in *Dutch B.* 23 : 171, *Bird World* 14 : 235).

(168) 20 tot 23 apr 2001, Pottes (H) : 1 ad. (Verroken D., Verroken L.; CH).

(169) 9 tot 12 mei 2001 Brugge (W), De Pelikaan, achterhaven, Zeebrugge : ad. (Vergauwen G., Vanwynsberghe J.; BAHC)

(170) 13 apr 2002, Hérimnes (H), Pont rouge : 1 ad. (Ruysschaert F. *et al.*; CH).

(171) V 13 apr 2003, Veurne (W) : 1 ad. (D'Hert D.; BAHC; foto D'Hert D. in *Natuur.oriol.* 70 : 50).

(172 – 174) 14 apr 2003, Eghezée (N), Longchamps, bezinkingsbekkens : 3 ad. (Mariage T., Vandevyvre X. *et al.*; CH; foto's Vandevyvre X. arch. CH).

(175) 17 tot 20 apr 2003, Genk (L), De Maten : 1 ex. (Vanderydt C., Lodewijckx M. *et al.*; BAHC; foto Vanderydt C. arch. BAHC).

Opmerkelijk is de voor ons vroegste datum voor Poelruiter ooit, op 22 maa 2000 te Gent (O).

Kleine Geelpootruiter *Tringa flavipes* (0 + 5 = 5)

(4) 6 en 7 aug 1998, Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : 1 ad. (Verstraete H. *et al.*; BAHC; foto's Beirens P. arch. BAHC).

(5) 20 en 22 sep 1998, Muizen (A), Mispeldonck : 1 ex. (Meeus G., Beullens W.; BAHC).

Terekrutter *Xenus cinereus* (0 + 15 = 15)

(10) 23 tot 25 mei 1998, Bornem (A), Wintam, noordelijk eiland : 1 ad. zomerkleed (Soors J., Coeckelbergh C., Reyniers J. *et al.*; BAHC; foto's Beirens P. in *Oriol.* 64 : 120; Buys P. in *Oriol.* 64 : 120).

(11) 12 mei 1999, Pulle (A) : 1 ex. (Jacobs I. *et al.*; BAHC).

(12) 27 mei 1999, Doel (O) : 1 ex. (Vergauwen G., Vanwynsberghe J. *et al.*; BAHC).

(13) 15 mei 2001, Kallo (O) : 1 ex. (Van Impe J.; BAHC).

(14) 12 en 13 mei 2002, Uitkerke (W), Uitkerkse Polders : 1 ad. zomerkleed (Willem G. *et al.*; BAHC; foto's De Kinder H. in *Natuur.oriol.* 69 : 28; Verbanck K. in *Natuur.oriol.* 69 : 28).

(15) 9 tot 11 jun 2002, Tienen (VB) : 1 ad. zomerkleed (Hoebrechts E., Collaerts E. & P. *et al.*; BAHC).

Grote Franjepoot *Phalaropus tricolor* (0 + 14 = 14)

(14) 22 tot 24 apr 2002, Bredene (W) : 1 ad. ϕ (Vergauwen G.; BAHC; foto Verbanck K. in *Dutch B.* 24 : 188; François R. in *Natuur.oriol.* 69 : 29).

Reuzenzwartkopmeeuw *Larus ichthyaetus* (1 + 1 = 2)

(2) 18 maa 1999, Gullegem (W), Bergelenput : 1 ad. zomerkleed (Selosse N.; CH; foto Selosse N. in *Dutch B.* 21 : 124, *Bird World* 12 : 144).

Dit betreft de eerste Belgische waarneming van een Reuzenzwartkopmeeuw sinds 1950, waardoor de soort op de A-lijst van de Belgische avifauna komt te staan. De vogel werd jammer genoeg slechts enkele minuten gezien, door één enkele waarnemer en alleen in vlucht, toen hij uit het reservaat wegvloog richting N. Hij kon niet worden teruggevonden, ondanks intensief zoeken. De vorige Reuzenzwartkopmeeuw werd gezien op 4, 22 en 23 jun 1936 te Knokke (W).

Franklins Meeuw *Larus pipixcan* (0 + 2 = 2)

(2) 4 en 5 feb 2000, Zingem / Nazareth / De Pinte (O) : 1 eerste winter (Geiregat N. *et al.*; BAHC; GEIREGAT & STOMPHORST (2000); foto Beirens P. in *Oriol.* 66 : 72; foto's van hetzelfde exemplaar te Kampen, Overijssel, Nederland, op 19 – 20 feb, van Holten J. in *Dutch B.* 22 : 124, van den Berg A. B. in *Dutch B.* 22 : 52, van Rossum R. in *Dutch B.* 22 : 58 – 59).

Grote Franjepoot *Phalaropus tricolor*, Bredene, 22 april 2002 (Foto: Roland François)

Franklins Meeuw *Larus pipixcan*, Nazareth, 5 februari 2000 (Foto: Patrick Beirens)

Het gaat om de tweede waarneming voor België. Na zijn verblijf hier pleisterde de vogel te Kampen, Overijssel, Nederland, van 19 feb tot 18 maa (dat het om dezelfde vogel ging, was duidelijk door het gelijkaardige ruistadium). De Nederlandse waarnemingen werden gehomologeerd door de CDNA (VAN DER VLIET *et al.*, 2001). De eerste Franklins Meeuw verbleef tussen 8 jun en 11 jul 1987 te Kalmthout / Wuustwezel (A) en werd eveneens in Nederland gezien.

Kleine Kokmeeuw *Larus philadelphia* (0 + 2 = 2)
(2) 23 dec 1999 tot 8 mei 2000, Brugge (W), Zeebrugge / Heist (W) : 1 eerste winter (De Ruwe F. *et al.*; BAHC; foto's Beirens P. in *Dutch B.* 22 : 56, *Oriol.* 66 : 73, *Bird. World* 13 : 22; Buckens J. in *Dutch B.* 22 : 56; Tonnel R. in *Bird. World* 13 : 12, 14 : 28, video Janssen L. in *PLOMP et al.* (2001)). Dit is het tweede geval van Kleine Kokmeeuw voor België. De eerste verbleef op 3 jan 1982 in Gentbrugge (O).

Ringsnavelmeeuw *Larus delawarensis* (0 + 16 = 16)
(11) 6 en 8 jan 1998, Nimy (H), Grand Large : 1 ad., waarschijnlijk ♀, op slaappleaats (Dufourny H.; CH; DUFOURNY, 2000).
(12) 4 en 5 maa 1998, Kluizen (O), spaarbekkens: 1 ad., mogelijk ♀ (De Smet G. *et al.*; BAHC).
(13) 27 maa 1998, Kluizen (O), spaarbekkens : 1 ad., mogelijk ♀ (De Smet G.; BAHC).
(14) 2 apr 2001, Oostduinkerke (W) : 1 ad. op het strand (Spanoghe G.; BAHC; foto's Spanoghe G. arch. BAHC).
(15) 26 en 30 jan, 4, 8 tot 10, 17, 18, en 22 feb 2002, Roksem (W), Roksempuut : 1 ad. (Adriaens P. *et al.*; BAHC; foto Verbanck K. arch. BAHC).
(16) 9 maa 2003, Roksem (W), Roksempuut : 1 ad. (Verbanck K.; BAHC; foto Verbanck K. arch. BAHC). De soort is nieuw voor Wallonië.

Pontische Meeuw *Larus cachinnans*
Pontische Meeuw is geen nationale homologatie-soort meer vanaf 1998 vanwege een sterke toename van het aantal waarnemingen. Een Pontische Meeuw die als nestjonge werd gezien te Kanivska, Cherkassy, Oekraïne op 9 jun 1999, werd op 21 dec 1999 in Datteln, Duitsland van *wingtags* voorzien (zwarte code 2H), opgemerkt op 3 mei 2000 in Dodewaard aan de Waal, Nederland, op 12 jul 2000 te Beuningen,

Nederland, en op 25 okt 2001 te Oostende (W) (François R.; Buchheim A. *in litt.*). Nog een bewijs voor een herkomst uit Oekraïne leverde een gedeeltelijk afgelezen wetenschappelijke ring van een eerste-zomer te Nieuwpoort (W), op 16, 17 en 19 apr 2000 (Adriaens P. *et al.*). De Maasvallei is de beste plaats om deze soort in België waar te nemen.

Baltische Mantelmeeuw *Larus fuscus fuscus*

Een uitgebreid artikel over herkenning van Kleine Mantelmeeuwen is in de maak en zal binnen redelijk korte termijn gepubliceerd worden. Het BAHC verkiest daarop te wachten; de kans bestaat dat de eindconclusie zal zijn dat enkel ge(kleur)ringde exemplaren aanvaard kunnen worden. Wij wachten dan ook op meer gegevens voor wij gevallen publiceren.

Kleine Burgemeester *Larus glaucoideus* (2 + 30 = 32)
(27) 24 tot 26 maa 1999, Oostende (W) : 1 tweede winter (Goethals T., Buckens J., François R.; BAHC; foto Goethals T. in *Oriol.* 65 : 130).
(28) 5 tot 8 jan 2000, Hofstade (VB), domein : 1 ad. op slaappleaats (Lossy K., De Smet G. *et al.*;

BAHC; foto Beirens P. arch. BAHC); 8, 10, 11 jan 2000 Mont-Saint-Guibert (Bw) 1 ad. op stort (Nef B., Mijlemans W., Willaert M.); 9 jan 2000, Harelbeke (W), De Gavers : 1 ad. om 16h15 (Dewolf J., Debeuckelaere P. *et al.*; BAHC).
(29) 9 maa 2000, Harelbeke (W), De Gavers : 1 eerste winter om 17h00, daarna naar N.O. (Dekyvere J., Vantieghem P., Vandaele P.; BAHC).

(30) 16 apr 2000 Nieuwpoort (W) : 1 eerste winter op het strand (Vantieghem S. & P., Adriaens P., De Smet G. *et al.*); 17 apr 2000 Oostduinkerke (W) : 1 eerste winter (Buckens J., Verstraete H., Thoen E. *et al.*, foto Buckens J. in arch. BAHC en *Oriol.* 66 : 116); 30 apr, 3 mei 2000 Mariakerke / Middelkerke (W) : 1e zomer (Buckens J. *et al.*).

(31 – 32) 22, 23 apr 2000 Oostende (W) : 2 tweede zomer (François R., Spanoghe G., De Smet G. *et al.*; BAHC); 30 apr 2000 Brugge (W), voorhaven, Zeebrugge : 1 tweede zomer (Spanoghe G., De Smet G., *et al.*; BAHC.; schetsen Driessens G. in arch. BAHC, foto Beirens P. in arch. BAHC); 3 mei 2000 Bredene (W) : 1 2e zomer op opgespoten terrein (Buckens J.); 12 en 20 mei Oostende (W): 1 tweede zomer (foto François R., *Oriol.* 66 : 116); 1, 18 en 20 mei 2000 Brugge (W), voorhaven, Zeebrugge : 1 tweede zomer (Spanoghe G.).

Volwassen Kleine Burgemeesters werden nog maar vier keer door het BAHC aanvaard : deze leeftijdscategorie is hiermee goed voor 12,5% van alle gevallen. Een adult exemplaar sliep te Hofstade (VB) en foerageerde overdag 40 km verder op het stort van Mont-Saint-Guibert (Bw), een vast patroon voor grote meeuwen in die regio. Verrassend genoeg maakte deze individueel herkenbare vogel een zondagsuitstapje naar De Gavers, Harelbeke (W) – op 84 km van Hofstade en 94 km van Mont-Saint-Guibert. 's Zondags wordt er immers niet gewerkt op stortplaatsen. Wanneer de tafel niet gedekt is, verplaatsen sommige meeuwen zich blijkbaar dubbel zo ver. Vreemd genoeg keerde de Kleine Burgemeester 's maandags terug naar Mont-Saint-Guibert!

Kleine Kokmeeuw *Larus philadelphia*, Zeebrugge, 31 december 1999 (Foto: Patrick Beirens)

Lachstern *Sterna nilotica* (19 + 104 = 123)
(119) 26 jul 1998, Oostende (W) : 1 ad. zomerkleed, in vlucht Z.W. om 14h00 (Vergauwen G., Janssen L. *et al.*; BAHC).
(120) 31 jul 1998, Zelzate (O), Callemansputte : 1 ad. van 19h00 tot 19h05, daarna in vlucht naar Z. (Bekaert L.; BAHC).
(121) 18 jul 1999, Knokke (W), Het Zwin : 1 ad. (Vergauwen G., Timmerman T.; BAHC).
(122) 11 jun 2001, Maasmechelen (L) : 1 ad. zomerkleed (Bakker T.; BAHC; foto Bakker T. arch. BAHC).
(123) 4 sep 2001, De Panne (W) : 1 ad. zomerkleed in vlucht Z.W. rond 12h00 (Spanoghe G.; BAHC).
Vermoedelijk gaat het hier om Lachsterns van de relictpopulatie in de Elbe-monding, Duitsland. In 2001 werden daar nog 50 nesten geteld. In Denemarken komt de soort de laatste jaren niet meer tot broeden, met een laatste mislukt broedgeval in 2000.

Reuzenstern *Sterna caspia* (11 + 100 = 111)
(87) 21 jun 1998, Latour (Lx), vijver : 1 ex. (Ravet P.; CH).
(88) 24 tot 26 jun 1998, Zonhoven (L), Wijvenheide : 1 ad. (Van den Schoor D., Matheve H. *et al.*; BAHC; foto Spanoghe G., Legrand V. arch. BAHC); 25 jun 1998, Diepenbeek (L), Diepenbeeksluis : 1 ad. om 21h15 (Vanderydt C.; BAHC).
(89) 29 jun 1998, Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : 1 ad. in vlucht Z.W. van 12h05 tot 12h07 (Verbanck K.; BAHC).
(90) 11 sep 1999, Brugge (W), Hoge Noen, achterhaven, Zeebrugge : 1 ad. zomerkleed in vlucht naar Z. om 14h40 (Remaut H., De Smet G.; BAHC).
(91) 9 apr 2000, Knokke (W), Het Zwin : 1 ex. in vlucht N.O. om 20h00 (Adriaens P., Verstraete H.; BAHC).
(92) 6 mei 2000, Brugge (W), weiden bij café Den Overzet, achterhaven, Zeebrugge : 1 ad. in vlucht N.O. om 16h45 (Beirens P.; BAHC); 6 mei 2000, Westkapelle (W), Oude Vrede : 1 ad. in vlucht N.O. om 16h55 (Boesman P., De Smet G. *et al.*; BAHC).
(93) 9 mei 2000, Uitkerke (W) : 1 ad. in vlucht N.O. om 13h00 (Spanoghe G.; BAHC).
(94 – 95) 21 aug 2000, Brugge (W), punt Westdam, Zeebrugge : 2 ad. zomerkleed in vlucht Z.W. om 15h30 (Verstraete H.; BAHC).
(96 – 97) 17 sep 2000, Knokke (W), Het Zwin : 2 ex. en in rui naar winterkleed, rondvliegend van 09h30 tot 09h40, daarna in vlucht naar Z.-Z.O. (Schuermans M., Matheve H.; BAHC).
(98 – 99) 22 sep 2000, Brugge (W), strand aan begin Westdam, Zeebrugge : 2 ad. pleisterend van 16h40 tot 17h25 (Vergauwen G., Janssen L., Verstraete H.; BAHC).
(100 – 103) 8 apr 2001, Mol (A), Sluis : 4 ad. zomerkleed, pleisterend van 11h45 tot 12h45, daarna in vlucht naar O. (Vanoudenhoven P., Schildermans T., Van Vlerken F.; BAHC).

(104) 29 jun 2001, Bornem (A), Noordelijk Eiland, Wintam : 1 ad. op slaappleats rond 20h00 (De Keersmaecker E., B. & K.; BAHC); 30 jun 2001, Duffel (A) : 1 ad. in vlucht N.O. (Kelchtermans J.; BAHC).
(105) 1 sep 2001, Gent (O), werf Kluizendok : 1 ad. ter plaatse van 15h30 tot 17h05, daarna in vlucht naar Z. (Spanoghe G., Bekaert L. *et al.*; BAHC).
(106 – 107) 12 okt 2001, Oostende (W), Spuiokom : 2 ex. (François R.; BAHC; foto François R. arch. BAHC).
(108) 17 apr 2002, Oudenaarde (O), opgespoten terrein en Langemeersen : 1 ad. zomerkleed in vlucht N.O. om 08h47 (Geiregat N.; BAHC).
(109) 16 tot 25 jul 2002, Gent (O), werf Kluizendok : 1 ad. (Cottele B. *et al.*; BAHC; foto Deduytsche B. arch. BAHC).
(110 – 111) 13 apr 2003, Knokke (W) : 2 ad. zomerkleed in vlucht N.O. om 12h15 (Vantiegheem P., Braem T. *et al.*; BAHC).
ADDENDUM
(85 – 86) 13 apr 1997, Harelbeke (W), De Gavers : 2 ad. zomerkleed in vlucht naar O. om 11h55 (Saveyn B.; BAHC).
In de afgelopen 10 jaar (1994 – 2003) werden 91 Reuzensterns gemeld in België. 42 daarvan (46%) werden aan het BAHC voorgelegd. Het aanvaardingspercentage van de gedocumenteerde gevallen was 100%. Reuzenstern is een soort die voorsnog onder de drempel van 100 exemplaren per decade blijft. Om die reden blijft het ook een beoordeelsoort. Het aantal meldingen varieerde in die periode tussen 3 (1997 en 2003) en 15 exemplaren (1994) per jaar.

Dougalls Stern *Sterna dougallii* (0 + 27 = 27)
(16 – 18) 23, 24 mei 1998 Brugge (W), voorhaven, Zeebrugge : 2 ad. waarvan 1 met 2 ringen en 1 met 1 ring (Goossens T., Jacobs I., Driessens G. *et al.*; BAHC; schets Driessens G. in arch. BAHC); 31 mei – 10 jul 1998 Brugge (W), Zeebrugge : regelmatige aanwezigheid van 1 ad., aanvankelijk geen van de 2 geringde adulten die daar eerder gezien werden maar op sommige data werd wel nog een geringde ad. gezien (foto Beirens P. arch. BAHC), met in de loop van jun ook een 2e zomer (Spanoghe G., De Smet G., Van Waeyenberge J.; BAHC; foto Spanoghe G. arch. BAHC).
(19 – 20) 23 – 24 mei 1999 Brugge (W), Zeebrugge : 2 ad. (Goossens T. *et al.*; BAHC; foto Beirens P. arch. BAHC); 25 – 28 mei 1999 Brugge (W), Zeebrugge : ad. (Goossens T. *et al.*); t.e.m. 28 jun 1999 ibidem regelmatige aanwezigheid van adult met 2 wetenschappelijke ringen, met laatste waarneming van een adult op 4 jul 1999 (Verbanck K.).
(21 – 23) periode 19 jun – 5 jul 2001 Brugge (W), Zeebrugge : max. 3 ad., waarvan 2 met ring; 9 jul 2001 Baai van Heist, Heist (W) : ad. (Dewolf J.; BAHC).
(24) 23 mei 2003 Brugge (W), voorhaven,

Zeebrugge : 1 ad. (pleisterend) (De Rouck K., Verbanck K.; BAHC; foto De Rouck K. arch. BAHC).
(25) 16 jun 2003 Brugge (W), voorhaven, Zeebrugge : 1 ad. (Verbanck K., Janssens R., Verschuere J.; BAHC; foto Verbanck K. *Dutch B.* 25 : 281, pl. 320).
(26 – 27) 4 jul 2003 Brugge (W), voorhaven, Zeebrugge : 2 ad. zomer (♂+♀) baltsend (Verbanck K.; BAHC; foto Verbanck K., *Dutch B.* 25 : 352, pl. 397; *Natuur.oriol.* 70 : 93).

HYBRIDEN

(1) 23 mei – V 8 – 25 jun 1995 Brugge (W), westdam, Zeebrugge : GEMENGD BROEDGEVAL : Visdief *S. hirundo* met hybride Dougalls Stern x Visdief *S. dougallii* x *hirundo* ring 16Z393 + 2 kleurringen links : groen boven, wit onder 1 pullus (18 – 30 jun 1995) ring 16Z469 + 2 kleurringen links : wit boven, groen onder (De Ruwe F., De Smet G. *et al.*; BAHC); individu met ring 16Z393 opnieuw broedend in mei – jun 1999 Brugge (W), westdam, Zeebrugge : 1 ei; geen juv. waargenomen (Spanoghe G. *et al.*; BAHC).

ADDENDUM

(2) 30 apr 1988, Nieuwpoort (W), jachthaven : 1 ad. zomerkleed (Selsos N. en Gruwier C.; CH).
De nagekomen waarneming van Dougalls Stern te Nieuwpoort in 1988 is interessant; zij volgt op een periode (1976 – 87) waarin jaarlijks een Dougalls Stern Het Zwin, Knokke (W) bezocht. In 1988 werd de Zwinvogel in ieder geval niet meer in Knokke waargenomen.

Forsters Stern *Sterna forsteri* (0 + 1 = 1)

(1) 17 tot 26 mei, 3 en 12 jun 2003, Brugge (W), voorhaven, Zeebrugge; 26 mei 2003, Knokke (W), Het Zwin : 1 eerste zomer (Verbanck K. *et al.*; BAHC; VERBANCK 2003a, 2003b; foto Verbanck K. in *Dutch B.* 25 : 280, *Bird. World* 17 : 29, *Natuur.oriol.* 69 : 80; Baptiste Y. in *Natuur.oriol.* 69 : 81; foto's (van dezelfde vogel, te Wanteskuip vlakbij de Colijnsplaat, Noord-Beveland, Zeeland, Nederland) Koken P. in *Dutch B.* 25 : 350, *Bird. World* 16 : 276).
Het gaat om het eerste aanvaarde geval van de soort in België. Iets meer dan een maand later, namelijk op 15 jul, werd deze Forsters Stern teruggevonden in Nederland, waar hij verbleef tot 19 jul. Het besluit van de CDNA werd nog niet gepubliceerd.

Witwangstern *Chlidonias hybrida*

Niet meer te homologeren vanaf 1998. In totaal werden 263 exemplaren gemeld in de voorbije 10 jaar (1994 – 2003), dit is meer dan 100, de drempel voor beoordeelsoorten (zie tabel 6). De influx in het voorjaar van 2000 was de grootste ooit. De tweede grootste influx was die van 1957, met 53 exemplaren en broedpogingen te Genk (L). Merkwaardig is ook de eerste decemberwaarneming: 26 nov – 3 dec 2003 Sint-Agatha-Rode (VB) 1e winter (foto Verroken L. in arch. BAHC). Zie tabel 6.

1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Totaal
8	23	12	29	26	14	90	22	19	20	263

Tabel 6. Aantal in België gemelde Witwangsterns *Chlidonias hybrida* in de periode 1994-2003
Table 6. Numbers of Whiskered Tern reported in Belgium during 1994-2003.

Witvleugelstern *Chlidonias leucopterus* (6 + 191 = 197)

(176) 10 mei 1998, Oost-Maerland (Lg) / Eijsden (Nederland) : 1 ex., waarschijnlijk 2de zomer (Testaert D. *et al.*; CH; video Testaert D. arch. CH).

(177) 13 mei 1998, Mechelen (A), Mechels Broek : 1 tweede zomer (Lossy K., Nossent R., Geysels P., Vantieghem S. *et al.*; BAHC; schets Driessens G. arch. BAHC).

(178) 15 sep 1998, Stokrooie (L), Albertkanaal : 1 ad. in vlucht N.W. om 08h40 (Beckers G.; BAHC). (179 – 181) 7 mei 1999, Bernissart / Hensies (H), moerassen van Harchies en Hensies : 3 ad. (Dufourny H., Ruysschaert F.; CH).

(182) 16 tot 19 mei 1999, Uitkerke (W), Molenplasje : 1 tweede zomer (Elst J., Vantorre B., Vanwijnsberghe J., Vergauwen G. *et al.*; BAHC).

(183) 29 jul 1999, Warcoing (H), bezinkingsbekkens : 1 eerste zomer (Gauque B.; CH).

(184) 6 en 7 aug 1999, Tienen (VB) : 1 juv. (Hoebrechts E., Collaerts E. & P. *et al.*; BAHC).

(185) 8 aug 1999, Harelbeke (W), De Gavers : 1 ad. winterkleed (Demeulemeester M., Vantieghem P., Beernaert R.; BAHC).

(186 – 189) 18, 19 mei 2000, Bornem (A), Noordelijk Eiland, Wintam : resp. 2 ex., en 4 tweede zomer (Reyniers J., De Rouck K. *et al.*; BAHC).

(190) 2 sep 2000, Oostende (W) : 1 juv. in vlucht Z.W. om 12h39 (Vantieghem S., Demeulemeester M., Vanloo E. *et al.*; BAHC).

(191) 3 en 4 aug 2001, Verrebroek (O) : 1 tweede zomer in rui naar winterkleed (Devos J., Vergauwen G., Janssen L., Vanwynsberghe J. *et al.*; BAHC; foto Janssen L. arch. BAHC).

(192) 3 tot 6 aug 2001, Verrebroek / Kallo (O), Steenland : 1 juv. (De Vos J., Vanwynsberghe J., Vergauwen G. *et al.*; BAHC; schets Driessens G. arch. BAHC).

(193) 19 aug 2001, De Panne (W) : 1 ad. en in rui naar winterkleed, in vlucht Z.W. om 10h10 (Adriaens P., Saveyn B., Vantieghem S.; BAHC).

(194) V 15 sep 2001, Brugge (W), voorhaven, Zeebrugge : 1 juv. code 99 V 1852 (Vangeluwe D. *et al.*; BAHC; foto Adriaens P. arch. BAHC).

(195) 10 tot 14 mei 2002, Verrebroek (O) : 1 ad. (Devos J., Driessens G., Elst J., Drijvers R. *et al.*; BAHC; schets Driessens G. arch. BAHC).

(196) 2 aug 2003, Eghezée (N), Longchamps, bezinkingsbekkens : 1 ad. (Ameels M.; CH; foto Ameels M. arch. CH).

(197) 7 en 8 aug 2003, Baudour (H), Douvrain, moerassen : 1 juv. (Dufourny H., Leirens V.; CH).

ADDENDA

(103) 19 mei 1988, Wevelgem (W), oude Leie-arm : 1 ad. (Selosse N.; CH).

(110 – 113) 5 mei 1989, Veurne (W), bezinkingsbekkens : 4 ex. (Selosse N., Gruwier C.; CH).

Witvleugelstern is aanzienlijk zeldzamer in België dan Witwangstern. In de periode 1994 – 2003 werden 67 exemplaren gemeld; 33 hiervan werden door het BAHC onderzocht en aanvaard. Witvleugelstern blijft dan ook als beoordeelsoort behouden. Vermeldenswaard is de eerste ringvangst van deze soort in België. De vogel werd op nachttrek over het strand van Zeebrugge gevangen.

Zwarte Zeekoet *Cephus grylle* (1 + 11 = 12)

(11) 15 sep 2001, Oostende / De Haan (W) : 1 ad. winterkleed (Janssen L., Remaut H., Spanoghe G. *et al.*; BAHC).

(12) 20 sep tot 16 okt 2001, Oostende (W), Spuikom, en 3 okt 2001, Oostende (W), oosters-taketsel : 1 juv. (Vanloo E., François R. *et al.*; BAHC; video Janssen L.; foto's Boesman P. in Dutch B. 23: 384).

Papegaaiduiker *Fratercula arctica* (6 + 136 = 142)

(99) 2 jan 1998, Oostende (W) : 1 juv. in vlucht Z.W. om 15h55 (Verstraete H.; BAHC).

(100) 20 jan 1998, Bredene (W) : 1 levende juv. gevonden langs de Zeeweg (weg parallel met de Koninklijke Baan; overgebracht naar VOC Oostende, waar de vogel stierf op 25 jan 1998 (Remaut x?, De Smet G., Verstraete H.; BAHC; foto François R. arch. BAHC).

(101) 10 maa 1998, Belgisch continentaal plateau (op zee) : 1 juv. (De Smet G., Van Waeyenberge J.; BAHC).

(102) 16 dec 2000, Brugge (W), voorhaven, Westdam, Zeebrugge : 1 ex. in vlucht Z.W. (Raty L., Spanoghe G.; CH).

(103 – 141) periode 25 jan – 25 feb 2003 Belgische kust (W). Nadat een sleepboot op 20 jan 2003 in aanvaring kwam met het wrak van de gekapseide Tricolor werden grote aantallen met olie besmeurde zeevogels aangetroffen op de Belgische stranden. Door een samenloop van

Zwarte Zeekoet *Cephus grylle*, Oostende, 20 september 2001 (Foto: Patrick Beirens)

omstandigheden verbleven toen abnormaal veel Papegaaiduikers langs onze kust. Het BAHC heeft deze gevallen behandeld als een uitzonderlijke influx en ze daarom geregistreerd zonder strikte controle. Een overzicht van 39 exemplaren wordt weergegeven in Tabel 7 hieronder.

Datum	Plaats	Aantal ex.	Details	Waarnemers en bronnen
25 jan.	Oostduinkerke	1	dood	Janssen L., Sallaets G.; foto Janssen L.
27 jan.	Mariakerke	2	dood, ad.	Janssen L.
30 jan.	De Panne	2	dood	BMM, VOC Oostende
	Blankenberge	1	dood	BMM, VOC Oostende
	Middelkerke	1	dood	Janssen L., BMM, VOC Oostende
31 jan.	Oostende	1		BMM, VOC Oostende
	Knokke-Heist	1	dood	BMM, VOC Oostende
1 feb.	Oostende	1	dood, ad., geringd: code London EB81314	KBIN
	De Panne	1	dood, ad., geringd: code London EJ11354	Roothaert N., KBIN
2 feb.	Bredene	1	dood	BMM, VOC Oostende
3 feb.	?	1	dood	BMM, VOC Oostende
4 feb.	Middelkerke	1	dood	BMM, VOC Oostende
	Koksijde	1	levend	D'Hert D.
5 feb.	Nieuwpoort	2	levend	BMM, VOC Oostende
	De Panne	1	in vlucht	Verstraete H.
6 feb.	Oostende	1	levend	BMM, VOC Oostende
	Oostkust	3	levend	BMM, VOC Oostende
	De Panne	1	dood	BMM, VOC Oostende
	Bredene	1	dood	BMM, VOC Oostende
	Oostende	1	dood, ad.	Janssen L., Vergauwen G., Vanwynsberghe J., BMM, VOC Oostende
	Middelkerke	3	dood, eerste winter	Janssen L., Vergauwen G., Vanwynsberghe J., BMM, VOC Oostende
	Middelkerke / Westende	1	levend	Janssen L., Vergauwen G., Vanwynsberghe J., BMM
7 feb.	Oostende	1	levend	BMM, VOC Oostende
	Blankenberge	2	levend	BMM, VOC Oostende
	Knokke-Heist	1	levend	BMM, VOC Oostende
8 feb.	Nieuwpoort	1	dood	BMM, VOC Oostende
11 feb.	?	1	dood	BMM
12 feb.	Oostduinkerke	2	langsvliegend	Sammut M.
25 feb.	Op zee (gezien vanaf het schip (Belgical)	2	1 levende ad. en 1 eerste winter	Huyghe J., Van De Walle M., van Waeyenberge J., BMM

Tabel 7. 39 Papegaaiduikers *Fratercula arctica* gemeld aan de Belgische kust in jan – feb 2003. (BMM = Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee en het Schelde-estuarium; VOC = vogelopvangcentrum; al deze gevallen werden door het BAHC geregistreerd).

Table 7. Puffin reported at the Belgian coast during January-February 2003. (BMM = Management unit of the Mathematical Model of the North Sea and the River Scheldt estuary; VOC = bird rehabilitation centre; all these cases were recorded by the BAHC).

Details van terugmeldingen :

(1) *R 1 feb 2003 Oostende (W)
V 27 jun 1976 Isle of May, Fife, Schotland ring
EB81314 geringd als (> II) (KBIN)
(2) *R 1 feb 2003 De Panne (W)
V 17 jul 1979 Isle of May, Fife, Schotland ring
EJ11354 geringd als pullus (KBIN)
Hoewel sommige bronnen een vondst op 6 feb in
De Panne (W) als een terugmelding beschouwen,
zijn bij het KBIN enkel de twee bovenstaande
terugmeldingen gekend (Roggeman W. *in litt.*).
(142) 4 okt 2003, Oostende (W), en De Panne
(W) : 1 ex., waarschijnlijk ad. in rui naar winter-
kleed, in vlucht Z.W., respectievelijk om 13h15
(Rutten J.; BAHC), en om 14h00 (Beirens P., Van
den Schoor D., Verbelen D., Spanoghe G. *et al.*;
BAHC).

Het vorige trieste record voor strandvondsten van
Papegaaiduiker, met 14 exemplaren tussen 17 jan
en 12 feb 1983, werd in 2003 verpulverd. Wat de
influx van 2003 betreft, beschreef CAMPHUYSEN
(2003) hoe 114 Papegaaiduikers dood werden
aangetroffen in Nederland. 51,1% van deze
vogels waren in tweede kalenderjaar. De overgrote
meerderheid was uitgehongerd en zonder olie.
Hoewel beide gebeurtenissen samenvielen,
neemt Camphuysen aan dat de olieramp met de
Tricolor niet de oorzaak was van deze 'wreck'. Kort
daarop stierven veel alkachtigen op de Orkneys,
de Shetlands en in Noorwegen. Hiermee is er wel-
licht wel een verband. Voedselschaarste was wel-
licht de oorzaak. In het noorden van Frankrijk en
in België spoelden in die periode eveneens uit-
zonderlijk veel Papegaaiduikers aan. Onder de
slachtoffers in België bevonden zich twee exem-
plaren die geringd werden op Isle of May,
Schotland. Een van deze vogels werd in jun 1976
als volwassen exemplaar (meer dan twee jaar
oud) geringd : hij was bijgevolg 30 jaar oud toen
hij in 2004 stierf. Het leeftijdsrecord voor
Papegaaiduiker is 33 jaar en 10 maanden (STAAR
1998). Er werden ondanks de zeldzaamheid van
de soort weinig Papegaaiduikers bij het BAHC
gedocumenteerd. Zo is er van 15 exemplaren in
1999, waaronder 3 strandvondsten – een hoog
jaartotaal – geen spoor terug te vinden onder de
aanvaarde gevallen.

Dwergooruil *Otus scops* (2 + 6 = 8)

(8) 12 tot 14, en 17 jul 2003, Bouillon (N), Frahan,
daarna Poupehan : 1 zingend ♂ (Massy P.; CH;
geluidsopname Massy P.; sonogram Hoste S. in
Dutch B. 25 : 352).

Kuifkoekoek *Clamator glandarius* (1 + 5 = 6)

(6) 6 okt 2000, Achène-Taviet (N), Moulin de
Taviet : 1 juv. (le Hardy de Beaulieu F.; CH).

Alpengierzwaluw *Apus melba* (2 + 24 = 26)

(26) 1 mei 2003, Lokeren (O), Molsbroek : 1 ex.
(Adams Y. *et al.*; BAHC; foto's Adams Y.).

ADDENDUM

(20) 4 mei 1993, Péronnes-lez-Antoing (H),
Grand Large : 1 ex. (Selosse N.; CH).

Bijeneter *Merops apiaster*

Bijeneter is vanaf 1998 geen beoordeelsoort
meer. Ter informatie een overzicht van de broed-
gevallen :

12 mei tot 2 aug 1998, De Panne (W) : 2 broed-
gevallen, 5 uitgevlogen juv. (Driessens G. *et al.*;
BAHC).

7 tot 17 aug 1999, Sommethonne (Lx) : één
broedpaar, dat 6 jongen grootbracht (Derouaux
J.-P., Leprince P., Ameels M., Jacob J.-P. *et al.*; CH).
10 mei tot in augustus 2000 Adinkerke (W) : 3
paren graven nestgangen, na 3 weken verlaten
omwille van slecht weer (De Smet G. *et al.*;
BAHC).

12 jun – 29 jul 2000 Lubbeek (VB) : 1 – 2 paren
(mislukt door slecht weer) (Vanautgaerden J. *et al.*;
BAHC)

2 jun – 25 aug 2002, Wachtebeke (O) : 4 – 5
broedparen, waaronder 1 succesvol broedgeval
met 2 juv., uitgevlogen op 23 jul 2002; max. 21 –
24 ex. op 2 jun 2002; laatste waarneming : 1 sep
2002 Moerbeke (O) 10 ex. (Vervaeke P., Everaert J.
et al.; BAHC).

5 jul – 3 sep 2002 Neerijse (VB) : 1 broedgeval : 2
juv. (Vandewyngaert L., Fluyt F. *et al.*; BAHC).

20 jul tot 16 aug 2002, Florenville (Lx), Pin, zand-
groeve : 2 broedparen (Vieuxtemps D., Dujardin
R.; CH).

23 mei – 15 aug 2003, Wachtebeke (O) : 2 – 3
broedparen, waaronder 1 succesvol broedgeval
met 3 juv., uitgevlogen op 25 jul 2003 (Everaert J.
et al.; BAHC).

ADDENDA

- 4 jul tot 8 aug 1993, Durbuy (Lx), Ourthe tussen
Petite Eneille en Manteville : 1 mislukt broedge-
val (3 niet-uitgekomen eieren) (Demonty J.-M.,
Deaulne J.-M., Ronveaux F. *et al.*; CH).

- 22 mei tot 7 aug 1994, Arlon (Lx), Lagland, mili-
tair domein : 5 ad. in het begin van deze periode;
één broedpaar blijft aanwezig vanaf 30 mei,
broedt en brengt vijf jongen groot; op 3 jul wor-
den nog eens drie nieuwe exemplaren waargeno-
men in de buurt; op 3 aug helpt één nieuw exem-
plaar kortstondig met het voeren van de jongen
in het nest (Jacob J.-P., Matgen O., Gallez J. *et al.*;
CH; foto's Gallez J. in *Aves* 37 : 5). De nieuwe
vogels waren misschien afkomstig van Freylange
(zie volgend geval).

- 11 jul tot 20 aug 1994, Freylange (Lx), groeve :
2 broedparen, waarvan er één 7 jongen groot-
brengt; het is niet duidelijk of het andere broed-
geval succesvol was – er werden geen uitgevlogen
jongen gezien maar het is mogelijk dat die de
broedplaats verlaten hadden net na het uitvlie-
gen. Vanaf 13 aug verschenen 7 nieuwe ex. op de
broedplaats (Jacob J.-P., Matgen O., Gallez J.,
Remacle A.; CH). Dit waren misschien vogels van
Lagland (zie vorig geval).

Bijeneter *Merops apiaster*, De Panne, 15 juni
1998 (Foto: Patrick Beirens)

- 6, 12, 14 en 15 mei 1995, Arlon (Lx), Lagland,
militair domein : eerst 1, later 2 ad. (Jacob J.-P.,
Matgen O., Gallez J. *et al.*; CH). Mogelijk waren dit
de broedvogels van Metzert; 5 jun tot 20 aug
1995, Metzert (Lx) : één broedpaar, dat waar-
schijnlijk jongen heeft grootgebracht (Matgen O.,
Dujardin R., Jacob J.-P., Gallez J.; CH).

De bekende broedgevallen van Bijeneter in
Wallonië tot in 2000, waaronder de hierboven
opgesomde gevallen, worden in detail beschreven
door JACOB & MATGEN (2000). Alle recente geval-
len in die publicatie werden door de CH aanvaard.
In de Westhoek werd nu eens in België, dan eens
in Frankrijk gebroed. In 1999 broedden de
Bijeneters in Bray-Dunes, Nord, Frankrijk. In 2000
waren daar 6 paren. In 2001 waren er 2 – 3 broed-
paren in het Franse gedeelte van de Cabour-
duinen, te Ghyvelde, Nord, Frankrijk. In de bespro-
ken periode krijgen we volgend overzicht van het
aantal broedparen in België : 1998 (1), 1999 (1),
2000 (4 – 5), 2001 (0), 2002 (7 – 9) en 2003 (2 –
3). Vanwege de talrijke meldingen (365 exem-
plaren, exclusief jongen van Belgische broed-
vogels in 1994 – 2003), wordt Bijeneter vanaf 1
jan 1998 niet langer als een beoordeelsoort
beschouwd. Bovendien stelt de soort nauwelijks
determinatieproblemen en evolueert zij naar een
jaarlijkse broedvogel in België. Zie tabel 8.

Scharrelaar *Coracias garrulus* (21 + 29 = 50)

(49) 13 en 14 mei 1998, Kalmthout (A) : 1 ex.
(Goyens B., Molenberghs K.; BAHC).

(50) 25 en 26 mei 2003, Chiny (Lx), Frénois : 1
eerste zomer (Dujardin R., Ameels M. *et al.*; CH;
foto's Ameels M. in *Dutch B.* 25 : 281).

1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Totaal
68	41	20	13	21	20	33	19	77	53	365

Tabel 8. Aantal gemelde exemplaren van Bijeneter *Merops apiaster* in België. Juvenielen van broedgevallen in België worden niet meegeteld.

Dubbeltellingen zijn in de mate van het mogelijke uitgesloten.

Table 8. Numbers of Bee-eater reported in Belgium. Juveniles of breeding cases in Belgium are not included. Double counts were excluded where possible.

Scharrelaar kwam vroeger regelmatig als dwaalgast voor. De Poolse broedpopulatie gaat sterk achteruit en ook in Wit-Rusland wordt een achteruitgang opgemerkt. Ook in schijnbaar ongewijzigd gebleven broedbiotoop worden broedplaatsen verlaten. De redenen hiervoor zijn onduidelijk. Er wordt onder meer gedacht aan een achteruitgang van grote insecten en problemen op trek. In Roemenië, daarentegen, doet de soort het nog goed. Mogelijk komen onze dwaalgasten uit het noorden van het broedareaal.

2. Niet-aanvaarde gevallen

2.1. Categorie D1 (vermoedelijk ontsnapte vogels).

Een nadeel van de categorieën van de AERC is dat de richtlijnen geen duidelijkheid verschaffen of deze van toepassing zijn op soorten dan wel op individuele gevallen. De interpretatie verschilt dan ook van land tot land. In het eerste geval (soorten) zouden in onderstaande lijst enkel Bronskopeend *Anas falcata*, Flamingo *Phoenicopterus roseus* en Purperkoet *Porphyrio porphyrio* tot categorie D gerekend worden. Als we ervan uitgaan dat ook individuele vogels van dubieuze herkomst kunnen zijn, dan komen ook de overige gevallen in onderstaande lijst in aanmerking.

Amerikaanse Smient *Anas americana*

- 31 maa tot 27 apr 1999, Semmerzake / Zevergem (O): 1 eerste winter ♂ (Verstraete H., De Smet G. *et al.*; BAHC; foto Spanoghe G. arch. BAHC).

- 16 en 17 maa 2000, Zingem (O), Weiput; 18 maa 2000, Zingem (O), ondergelopen weide nabij de brug van Zingem; en 19 tot 26 maa 2000, Semmerzake (O), Bolveerput: 1 ♂ (Heirweg B., De Groote D., Geiregat N., De Smet G., Spanoghe G., Steenkiste I. *et al.*; BAHC; foto Steenkiste I. arch. BAHC).

De locatie in het binnenland, buiten traditionale pleisterplaatsen van Smient *A. penelope*, doet twijfel rijzen over de herkomst. Een van deze vogels liet zich bovendien ongewoon dicht benaderen. De aanwezigheid van meerdere exoten in Zingem in 2000, waaronder een hybride Amerikaanse Smient x Smient, laat een herkomst uit gevangenschap vermoeden. Beide Amerikaanse Smienten waren evenwel ongeringd. Er zijn een aantal watervogelcollecties in de regio.

Amerikaanse Smient x Smient *Anas americana* x *A. penelope*

- 15 en 16 maa 2000, Zingem (O), Weiput: 1 ♂ (De Groote D., Heirweg B.; BAHC).

Bronskopeend *Anas falcata*

14 tot 25 feb 1999, Doel (O): 1 ♂ samen met (en soms baltsend met) Krakeenden *A. strepera* (De Smet G., Beirens P. *et al.*; BAHC; foto Beirens P. arch. BAHC).

Dit exemplaar werd mogelijk nog gemeld op 14 apr 1999 te Kallo (O) en op 24 mei 1999 te Ossendrecht, Nederland. Een lange verblijfsduur wordt wel eens beschouwd als een indicatie voor een herkomst uit gevangenschap.

Zwarte Ibis *Plegadis falcinellus*

- 29 sep tot 8 okt 2000, Harelbeke (W), De Gavers: 1 ad. winterkleed, met een roestige, metalen ring (Baptiste Y., Goussaert P., Vantieghem S. & P., Beirens P. *et al.*; BAHC). De onzekerheid of de Zwarte Ibis een collectiering dan wel een wetenschappelijke ring droeg, liet het BAHC besluiten om dit exemplaar in categorie D onder te brengen.

Flamingo *Phoenicopterus roseus*

- 9 dec 2001 tot 6 jul 2002, Blokkersdijk, Antwerpen (A); 7 aug 2002, Dendermonde / Temse (O): 1 ad., niet geringd (Janssen L. *et al.*; BAHC; foto Janssen L. arch. BAHC).

Purperkoet *Porphyrio porphyrio*

- 3 tot 8 mei 1998, Neerpelt (L): 1 ex. Grijskoppurperkoet *P. porphyrio* van de *poliocephalus*-groep (Leynen; BAHC; foto Leynen arch. BAHC).

- 29 mei 1998, Stevoort (L), langs de Herk: 1 ex. *P. porphyrio* ssp. (Hendrickx P.; BAHC).

- 4 tot 7 jun 1998, Tienen (VB), bezinkingsbekkens: 1 eerste zomer Grijskoppurperkoet *P. porphyrio* van de *poliocephalus*-groep (Cuppens J., Collaerts P. & E. *et al.*; BAHC; foto Peero M. arch. BAHC).

In mei – jun 1998 was er een merkwaardige reeks van drie meldingen van Purperkoet. Aangezien deze 'influx' niet werd opgemerkt in onze buurlanden, lijkt een herkomst uit gevangenschap aannemelijk. Ten minste twee van de drie vogels behoorden tot de Aziatische *poliocephalus*-groep. Hierbij is het onduidelijk om welke ondersoort het precies ging. Sommige auteurs menen dat *caspicus* theoretisch als dwaalgast in aanmerking komt maar zolang de ondersoort niet precies gekend is, moeten we ook rekening houden met sterk gelijkende ondersoorten die in de vogelhandel voorkomen.

2.2. Categorie D2 (vogels gearriveerd per schip)

Sneeuwuil *Bubo scandiacus*

- 21 okt 2001, Gent (O), haven: 1 ad. ♀ (ouder dan 3 jaar), met bevuild verenkleed (grafietvet afkomstig van scheepskabels), gevangen en overgebracht naar VOC Merelbeke (Selvan A., Demeulemeester G.; BAHC; Rodts (2001); foto's Rodts J. in *Mens & Vogel* 39: REF?; Spanoghe G. arch. BAHC).

- 5 nov 2001, Oostduinkerke (W); 7 tot 8, 11 en 12 nov Leffinge (W); 9 nov, Oostende (W); 21 nov 2001 tot 7 maa 2002, Veurne (W): 1 eerste winter ♂ (BAHC; VERBELEN *et al.* 2001; foto Spanoghe G. in *Dutch B.* 23: 398; Buckens J. in *Dutch B.* 24: 69; Beirens P. in *Bird. World* 14: 456; foto's (van dezelfde vogel, te Hippolytushoef, Noord-Holland, Nederland) Niesen H. in *Dutch B.* 24: 183; Boon L. J. R. in *Dutch B.* 25: 373).

De vogel van Gent kwam mee met de *Federal Saguenay*, waarop 12 Sneeuwuilen neergekomen waren tijdens een storm op 12 okt 2001, toen het schip koers zette naar Europa en zich tussen Newfoundland en Groenland bevond. Op 18 okt, met de Schotse kust in zicht, verlieten 9 vogels het schip; op 19 okt, in het Engelse Kanaal, vlogen nog eens twee vogels weg; op 21 okt kwam de boot aan in de haven van Gent met aan boord nog een laatste exemplaar. Het tweede geval heeft betrekking op een vogel die waarschijnlijk meegekomen is aan boord van het vrachtschip *Menominee*, waarop zich 3 Sneeuwuilen bevonden op 19 okt 2001, toen de boot ook onderweg was van Newfoundland naar Europa. Op 24 okt verlieten twee van de drie vogels het schip toen de Zeelandse kust in zicht kwam, net voor Vlissingen. Het is niet duidelijk waarom de drie Sneeuwuilen aan boord waren gekomen. Na zijn verblijf in Veurne begon de tweede Sneeuwuil aan zijn terugtocht naar het noorden: op 19 apr 2002 bevond hij zich te Hippolytushoef, Noord-

Sneeuwuil *Bubo scandiacus*, Leffinge, 9 november 2001 (Foto: Patrick Beirens)

Holland en op 22 apr 2002 werd hij gezien op Schiermonnikoog, Friesland. De Nederlandse waarnemingen werden gehomologeerd door de CDNA (VAN DER VLIET *et al.*, 2003). BAHC en CH overleggen of het wenselijk is om categorie D2 te behouden. Veel trekvogels rusten uit op schepen en het is onwaarschijnlijk dat soorten als Roodoogvireo *Vireo olivaceus* geheel op eigen kracht de grote oversteek gemaakt hebben. Een onderscheid tussen verstekelingen en andere vogels is in de praktijk vaak niet mogelijk.

2.3. Categorie E (met zekerheid ontsnapte vogels).

Hierin werden enkel soorten opgenomen die in het wild in België zouden kunnen voorkomen. Er worden heel wat meer uit gevangenschap ontsnapte soorten in ons land waargenomen (overzicht op website van BAHC).

Sneeuwvangs *Anser caerulescens* : 11 apr 1999, Péronnes (H), op de Schelde, 3 ad. witte vorm (Vandevyvre X; CH).

Ross' Gans *Anser rossii* : 24 nov tot 31 dec 2001, 24 tot 27 nov 2002, en 9 maa 2003, Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : 4 ad. met collectieringen in 2001, 3 ad. in 2002–03 (Beirens P; BAHC). De aanwezigheid van 3 Ross' Ganzen met collectieringen te Tholen, Zeeland, op 2 feb 2002 werd onder andere gemeld door BERLIJN (2004). Er kan verondersteld worden dat het om dezelfde vogels gaat.

Kleine Canadese Gans *Branta canadensis* : 6 feb 2000, Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : 1 ex., B. c. (ssp. *Hutchinsii*-groep) (Verstraete H., Adriaens P; BAHC).

Siberische Taling *Anas formosa* : 14 tot 16 nov 1992, Harelbeke (W), De Gavers, 1 ♀ (Vanackere D; BAHC); 5 dec 1998, Maaseik (L), Klauwenhof : 1 ♂ (Cuypers T., Bertin M.; BAHC).

Siberische Taling x Wintertaling *Anas formosa* x *Anas crecca* : 19 dec 1997 en 8 feb 1998, Destelbergen (O), Scheldemeer, en 17 feb 1998, Destelbergen (O), Damvalleimeer : 1 ♂ (Verstraete H., De Smet G; BAHC).

Blauwvleugeltaling *Anas discors* : 28 feb, en 2 maa 1999, Kortrijk (W), Patersmote : 1 ♂ samen met een paartje Wilde Eenden *Anas platyrhynchos* (de Bethune G; BAHC).

Koereiger *Bubulcus ibis* : 12 sep 1998, Knokke (W), Het Zwin : 1 ad. met rode kleuring op rechte tibia en een collectiering met code K27. (laatste twee digits niet afgelezen) aan linkertarsus (De Smet G., Vercruysse E., Verstraete H.; BAHC).

Roze Pelikaan *Pelecanus onocrotalus* : 9 apr 2003, Leuze-en-Hainaut (H), Leuze-en-Hainaut en Chappelle-à-Oie, 4 ex. opstijgend en daarna naar Z.O. (Verroken D., Verroken L.; CH; video Verroken D. arch. CH). Parc Paradisio, gelegen te Bruggelle (H), op een tiental kilometer van de waarnemingsplaats in ongeveer de richting waarin de vogels vlogen, heeft een collectie Roze Pelikanen die vrij rondvliegen !

Lammergier *Gypaetus barbatus* : 9 mei 1998, Annevoie / Rivièr (N), 1 imm. in vlucht N. (Frix F., Verhelpen B.). Deze waarneming kan gezien worden in het licht van de daaropvolgende waarnemingen van Lammergieren in Nederland : een verzwakt exemplaar gevonden op 20 mei 1997,

gevolgd door een ander exemplaar dat gezien werd op 25 en 26 mei 1997 (VAN DEN BERG *et al.*, 1997, WIEGANT *et al.*, 1999a) en, ten slotte, een exemplaar van 12 tot 19 mei 1998 (WIEGANT *et al.*, 1999b). Deze drie gevallen hadden betrekking op eerste zomer vogels, die individueel herkenbaar waren aan bepaalde kunstmatig gebleekte veren : het ging om in gevangenschap gekweekte vogels in het kader van een herintroductieproject in de Alpen. De gevallen werden niet aanvaard door de CDNA (WIEGANT *et al.*, 1999a, 1999b). Het lijkt waarschijnlijk dat de Belgische waarneming ook een dergelijke vogel betrof. Het uitzonderlijk ver afdwalen van gekweekte vogels die in de natuur werden uitgezet, kan uiteraard niet beschouwd worden als een « natuurlijk fenomeen ». Bovendien moet eerst aangetoond worden dat de in de Alpen uitgezette populatie in staat is zich in de vrije natuur te handhaven en voort te planten voordat een vogel van een dergelijke populatie bij ons aanvaard kan worden. Dat is vandaag de dag nog niet het geval.

2.4. Onvoldoende gedocumenteerd

Groenlandse Kolgans *Anser albifrons flavirostris* : 2 jan 1998, Uitkerke (W) : 1 eerste winter (BAHC).

Sneeuwvangs *Anser caerulescens* : 27 dec 2002, Uitkerke (W) : 3 ad. A. c. *caerulescens*, witte vorm (CH). Drie Ross Ganzen A. *rossii* waren in de streek aanwezig rond dezelfde periode ; de beschrijving sluit deze soort niet uit.

Amerikaanse Smient *Anas americana* : 27 sep 2000, Ploegsteert (H) : 1 ♀, mogelijk imm. (CH). Beschrijving sluit een hybride niet uit.

Marmereend *Marmaronetta angustirostris* : 14 en 20 dec 2001, 5 jan 2002, Menen (W), op de Leie : 1 ex. (BAHC). Geen beschrijving.

Witoogeend *Aythya nyroca* : 18 tot 24 aug 1997, Harelbeke (W), De Gavers : 1 juv.; 26 feb en 3 maa 1997, Ploegsteert (H) : 1 eerste winter ♀ (CH); 20 feb 2003, Bernissart (H), moerassen van Harchies : 1 ad. ♂ (CH); 14 jun 2002, Bernissart (H), moerassen van Harchies : 1 ad. ♂ (CH). Beschrijvingen sluiten een hybride niet helemaal uit.

Kuhls Pijlstormvogel *Calonectris diomedea* : 18 jul 1998, Oostende (W) : 1 ex. in vlucht Z.W. om 13h13 (BAHC).

Vale Pijlstormvogel *Puffinus mauretanicus* : 25 okt 1998, Oostende (W) : 1 ex. in vlucht Z.W. om 13h30 (BAHC). Volgens sommige medewaarnemers ging het om een Noordse Pijlstormvogel *Puffinus puffinus*.

Ralreiger *Ardeola ralloides* : 23 jun 1998, Knokke-Heist (W) : 1 ex. (BAHC). Beschrijving onvolledig.

Zwarte Ibis *Plegadis falcinellus* : 20 aug 1998, Loringe (W) : 1 ad. (CH). Beschrijving sluit bepaalde ontsnapte *Plegadis*-soorten niet uit.

Vale Gier *Gyps fulvus* : 2 mei 2001, Ransart (H) : 1 ex. in vlucht N.O. (CH); 5 apr 2002, Schellebelle (O) : 5 – 6 ex. in vlucht Z. om 19h00 (BAHC). De vogel van Ransart wordt praktisch niet beschreven.

Slangenarend *Circus gallicus* : 23 maa 2003, Neerharen (L) : 1 ex. (BAHC).

Schreeuwarend *Aquila pomarina* : 11 okt 1997, Hingene (A), De Notelaer / Temse (O), Schousselbroek : 1 ex. om 11h00 (BAHC); 9 tot 16 mei 1998, Hoksem (VB) / Tienen (VB) : 1 eerste

zomer (BAHC). De eerste van deze twee vogels werd gehomologeerd als « Schreeuw- of Bastaardarend ».

Steppearend *Aquila nipalensis* : 13 mei 2001, Uitkerke (W); om 12h10 vlucht N.O. over Knokke (W), Het Zwin (BAHC).

Steppekiekendief *Circus macrourus* : 30 aug 2000, Torgny (Lx) / Velosnes, Frankrijk : 1 juv. (CH); 19 mei 2001, Lier (A), Anderstad : 1 ad. ♀ in vlucht Z.W. om 14h00 (BAHC); 24 mei 2001, Bois-et-Borsu (Lg) : 1 ad. ♂ in vlucht W. om 21h00 (BAHC). Het comité is er niet helemaal van overtuigd dat de vogel van Torgny/Velosnes wel degelijk de Belgische grens overgestoken is; de beschrijving werd overgemaakt aan de Franse CHN.

Steppebuizerd *Buteo buteo vulpinus* : 9 aug 1998, Escanaffles (H), bezinkingsbekkens : 1 ad. in vlucht N.-N.W. (CH). Beschrijving is uitstekend, maar de vogel werd slechts vanop grote afstand waargenomen en het comité is van mening dat de waarnemingsomstandigheden onmogelijk toelieten om met zekerheid een tussenvorm uit te sluiten.

Ruigpootbuizerd *Buteo lagopus* : 7 okt 2001, Galmaarden (VB) : 1 juv. in vlucht Z.W. om 17h00 (BAHC); 8 okt 2001, Galmaarden (VB) : 1 tweede winter in vlucht Z.W. om 10h00 (BAHC); 28 okt 2003, Harchies (H) : 1 juv. in vlucht Z.W. om 14h30 (BAHC).

Dwergarend *Hieraaetus pennatus* : 31 mei 1998, Frasnes-lez-Anvaing (H), bois d'Antoing : 1 ex. in vlucht N.-N.W. (CH); 20 jul 1998, Oteppe (N) : 1 ex. bleke vorm om 10h37 (BAHC); 16 maa 1999, Kalmthout (A) : 1 ex. bleke vorm (BAHC); 16 jun 2000, Kalmthout (A), Klein Schietveld : 1 ex. donkere vorm in vlucht N.W. om 10h30 (BAHC). Beschrijving van de vogel van Frasnes-lez-Anvaing is onvolledig en sluit een Buizerd *Buteo buteo* niet helemaal uit. De vogel van Oteppe werd slechts met het blote oog gezien; 23 apr 2003, Sourbrodt (Lg), station : 1 ex. bleke vorm (CH). Beschrijving sluit Buizerd *Buteo buteo* niet helemaal uit.

Sakervalk *Falco cherrug* : 24 jan 1999, Blankenberge (W) : 1 ad. (CH). Beschrijving sluit een hybride valk niet uit en de poten van de vogel werden niet gezien.

Vorkstaartplevier *Glareola* sp. : 9 mei 1998, Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : 1 ex. (BAHC); 8 jul 2000, Duisburg (VB) : 2 ad. in vlucht W. om 10h15.

Poelsnip *Gallinago media* : 24 sep 2000, Brugge (W), achterhaven, Zeebrugge : 1 ad. (CH). Beschrijving onvolledig.

Amerikaanse Regenwulp *Numenius phaeopus hudsonicus* : 16 apr 2000, Mechelen (A), Mechels Broek : 1 ex. in vlucht om 09h15 (BAHC). *Numenius ph. variegatus* uit Oost-Azië kan in vlucht met Amerikaanse Regenwulp verward worden; dit is mogelijk ook het geval met Regenwulpen van de nominaat in het uiterste oosten van het verspreidingsgebied.

Grote Geelpootruiter *Tringa melanoleuca* : 23 sep 2000, Verrebroek (O) : 1 ex. (BAHC). Beschrijving (zeer) onvolledig.

Ringsnavelmeeuw *Larus delawarensis* : 9 jan 1976, Rouveroy (H) : 1 ex. (CH); 17 dec 2000, Gaurain-Ramecroix, bezinkingsbekkens : 1 tweede of derde winter (CH); 12 jan 2003, Liedekerke

(O) : 3 ad. (BAHC). De eerste beschrijving sluit een subad. Zilvermeeuw niet uit; de tweede beschrijft een abnormaal ver gevorderd ruistadium bij Ringsnavelmeeuw (onvolwassen staartpatroon, maar volwassen vleugel); de derde beschrijving (van een groepje Ringsnavelmeeuwen) sluit geelpotige Zilvermeeuwen niet uit.

Lachstern *Sterna nilotica* : 30 mei 1996, Gozée (N) : 1 ex. (CH). Beschrijving onvolledig.

Witvleugelstern *Chlidonias leucopterus* : 15 sep 1998, Brugge (W), voorhaven, Westdam, Zeebrugge : 1 ad. in rui, in vlucht Z.W. (CH). Beschrijving laat niet toe te beoordelen of de vogel wel een moerasstern was.

Papegaaiduiker *Fratercula arctica* : 7 sep 2001, Oostende (W) : 1 ex. in vlucht N. om 14h00 (BAHC).

Scharrelaar *Coracias garrulus* : 26 mei 2003, Lummen (L), Schulens Broek : 1 ex. (BAHC). Beschrijving is zeer beknopt en sluit onsnapte Scharrelaar-soorten niet uit.

Referenties

- VAN DEN BERG A. B., GOLDBACH R., LOUWMAN J. & MARCUS P. (1997) : Lammergieren in Nederland in mei 1997. *Dutch B.* 19 (3) : 121 – 123.
- BERLIJN M. (1996) : Ad. Zearend in Limburg in de winter van 1995/1996. *Limburgse Vogels* 7(1) : 32 – 33.
- BERLIJN M. (2004) : Ross' Ganzen in Nederland in 1988 – 2003. *Dutch B.* 25 (2) : 100 – 106.
- CAMPHUYSEN C.J. (2003) : Characteristics of Atlantic Puffins *Fratercula arctica* wrecked in The Netherlands, January – February 2003. *Atlantic Seabirds* 5 (1) : 21 – 30.
- CAPELLE C. (2001) : Dwergaalscholver in België. *Dutch B.* 23 (1) : 64.
- CAPELLE C. & DE SMET G. (2002) : Pygmy Cormorant in Lys valley, Belgium/France, in Dec 2000 – January 2001. *Dutch B.* 24 (1) : 1 – 6.
- COLLAERTS E. & COLLAERTS P. (1998) : Waarneming van een Poelsnip *Gallinago media* te Tienen. *Ons Vogelblad* 10, nr. 39 : 7 – 10.
- LA COMMISSION D'HOMOLOGATION (2003) : Rapport de la Commission d'Homologation. Années 1998, 1999, 2000 et 2001, première partie : Espèces soumises om homologation uniquement en dehors de la Région Flamande. *Aves* 39 (2) : 115 – 122.
- DE SMET G. (2000) : Twee Brilzee-eenden te Oostduinkerke, België, in feb – maa 2000. *Dutch B.* 22 (3) : 134 – 141.
- DE SMET G. (2001) : Grote Grijze Snip in Het Zwin. *Dutch B.* 23 (2) : 116.
- DE SMET G. (2003a) : Kraagtrap in Oostende. *Mens & Vogel* 41 (1) : 10 – 11.
- DE SMET G. (2003b) : Oostelijke Kraagtrap bij Lombardsijde. *Dutch B.* 25 (2) : 149.
- DRIESSENS G. (1999) : Determinatie eerste Mongoolse Plevier voor Benelux zo goed als rond. *Dutch B.* 21 (4) : 238 – 239.
- DUFOURNY H. (1996) : Rapport de la Commission d'Homologation. Année 1993. *Aves* 33 (3) : 169 – 188.
- DUFOURNY H. (1997) : Rapport de la Commission d'Homologation. Année 1995. *Aves* 34 (4) : 195 – 223.
- DUFOURNY H. (2000) : Première mention d'un Goéland à bec cerclé (*Larus delawarensis*) en Wallonie. *Aves* 37 (1 – 2) : 63 – 67.
- VAN ENGELSCHOVEN P., GAXIOLA B. & BERLIJN M. (2003) : Dwergaalscholver in Limburgs grensgebied. *Dutch B.* 25 (2) : 150 – 151.
- FRANÇOIS R. (2003) : The Macqueen's Bustard in Belgium. *Bird. World* 16 (1) : 18 – 19.
- FRÉMONT J.-Y. & LE CHN (2000) : Les oiseaux rares en France en 1999. Rapport du Comité d'homologation national. *Ornithos* 7 (4) : 146 – 173.
- FRÉMONT J.-Y. & LE CHN (2002) : Les oiseaux rares en France en 2000. Rapport du Comité d'homologation national. *Ornithos* 9 (1) : 2 – 33.
- GEIREGAT N. & STOMPHORST D. (2000) : Franklins Meeuw(en) in België en Nederland. *Dutch B.* 22 (1) : 58 – 59.
- GUTIÉRREZ R. (2003) : The Balearic Shearwater : apparently heading for extinction. *Bird. World* 16 (6) : 260 – 263.
- HELBIG A.J., KNOX A.G., PARKIN D.T., SANGSTER G. & COLLINSON M. (2002) : Guidelines for assigning species rank. *Ibis* 144 : 518 – 525.
- HUYSKENS G. (1986) : Het Europese Rietganzenprobleem. *Oriol.* 52 : 105 – 256.
- JACOB J.-P. & MATGEN O. (2000) : La nidification du Guépier d'Europe (*Merops apiaster*) en Wallonie et le statut de l'espèce en Belgique. *Aves* 37 (1 / 2) : 1 – 32.
- JANSENS M. & SEGERS M. (2002) : Een eerstejaars Ruigpootbuiser *Buteo lagopus* te Relegem. *De Nieuwsgier* nr. 6 : 4.
- JUDAS J. & VELTER C. (2004) : A Houbara Bustard *Chlamydotis (undulata) macqueenii* caught in Belgium and released in Saudi Arabia. *Sandgrouse*, 26 (1) : 62 – 64.
- MAES P. (2002) : In memoriam. Georges Huyskens (1914–2002). *Natuur.oriol.* 68 : 99–100.
- MENSCHART L. (1999) : Ahoi! Zearend in zicht! *Natuurbeleving* 32 (2) : 31– 33.
- PLOMP M., BOON L. J. R., VAN DAM P., GROENEWOUW E., HALFF R., JANSSEN L., OLIVIER R., OPPERMAN E., SALLAETS G., WASSINK A., WESTERLAKEN H. & KOK D. (2001) : Dutch B. videojaaroverzicht 2000. Videocassette. Lindschoten.
- STAAR R. (1998) : Longevity list of birds ringed in Europe. *Euring Newsletter* 2 : 9 – 18.
- RODTS J. (2001) : Sneeuwuielen op de dool... *Mens en Vogel* 39 (4) : 270 – 277.
- SMETS M. (1999) : De Braeckeleer. Een Zearend bij het Wielewaalreservaat De Braeckeleer te Arendonk. *Den Haaklewie* 29 (1) : 16 – 17.
- TOORMAN E. (2003) : Een Amerikaanse Wintertaling *Anas (crecca) carolinensis* in de onweersbekkens op de Woluwe te Vilvoorde. *De Nieuwsgier* nr. 7 : 1 – 4.
- VAN DEN BERGH L. (2003a) : Geografische variatie bij ganzen. Deel 3. De West-Siberische Taigagans of Johansens Gans *Anser fabalis johanseni*. *Het Vogeljaar* 51 (2) : 58 – 64.
- VAN DEN BERGH L. (2003b) : Geografische variatie bij ganzen. Deel 4. De Oost-Siberische Taigagans of Middendorff's Gans *Anser fabalis middendorffii*. *Het Vogeljaar* 51 (6) : 243 – 249.
- VAN DEN BERGH L. (2004) : Geografische variatie bij ganzen. Deel 5. De Oost-Siberische Toendrijetgans *Anser serrirostris serrirostris*. *Het Vogeljaar* 52 (1) : 14 – 22.
- VAN DER VLIET R. E., VAN DER LAAN J. & CDNA (2001) : Rare birds in the Netherlands in 2000. *Dutch B.* 23 (6) : 315 – 347.
- VAN DER VLIET R. E., VAN DER LAAN J. & CDNA (2003) : Rare birds in the Netherlands in 2002. *Dutch B.* 25 (6) : 361 – 384.
- VERBANCK, K. (2003a) : Forsters Stern te Zeebrugge en Colijnsplaat. *Dutch B.* 25 (4) : 282 – 283.
- VERBANCK, K. (2003b) : Forsters Stern *Sterna forsteri* te Zeebrugge (W). *Natuur.oriol.* 69, 2 : 80 – 81.
- VERBELEN D. (1999) : De arend is geland. *De Standaard-magazine* 7 (10), 12 maa 1999 : 16 – 17.
- VERBELEN D., WIELAND A. & KOK D. (2001) : Sneeuwuielen uit Canada en Groenland per schip naar Noordwest-Europa. *Dutch B.* 23 (6) : 396 – 398.
- WIEGANT W. M., DE BRUIN A. & CDNA (1999a) : Rare birds in the Netherlands in 1997. *Dutch B.* 21 (2) : 65 – 81.
- WIEGANT W. M., DE BRUIN A. & CDNA (1999b) : Rare birds in the Netherlands in 1998. *Dutch B.* 21 (6) : 309 – 329.